

Déli Hírlap

A bánási magyarság napilapja, mely a kora reg-
yeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ün-
nepeket követő napok kivételével
Dr. VUCETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
I., Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyil-
vántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos.
No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Az új európai korszellem és a népközösségi gondolat

A napoleoni idők óta nem volt a világtörté-
nelemnek olyan nagyszabású átalakító esemé-
nye, mint a most befejezéséhez közeledő világ-
háború. Nemcsak a területi változásokra értjük
ezt, hanem a politikai rendszerekre, a korszellem-
re és a gazdasági erők átrendeződésére is. Úgy-
szólván szemünk előtt szorulnak le naponta a
parlamentis rendszerek a totális államberendez-
kedés új útjaira. A grande nation, a francia is
szakított a csődekerült demokratikus parla-
mentis rendszerrel és a totális államalakulatra
tér át.

Európában három totális államrendszert ismerünk. Időrendben: a szovjet, a fasizmus és a nemzeti szocializmus. Amennyiben ma jóslásokba lehet bocsátkozni, úgy látszik, hogy az olasz fasizmus és a német nemzeti szocializmus képeire fognak átalakulni előbb, vagy utóbb Európa nemzetei. Az orosz szovjet a maga misztikus elzárkózottságában legfeljebb a kis Balti-államok felé és főleg Ázsia irányában fogja rendszerét kiterjeszteni.

Igazán fül- és szemtanúi vagyunk annak a nagyszabású népi, területi elrendeződésnek, amely talán évszázadokra meghatározza a világ és elsősorban Európa új életrendjét. A remélt közeli békeállapot alig fog Európában olyan álmot találni, amelyik ki tudná magát vonni az új korszak hatása alól. Ezeknek a politikai tartalmát jórészt mindenki ismeri, hiszen a napi politikának ez az alaphangja. A lényege az, hogy a nemzet egész élete, politikai tevékenysége a vezér és szűkebb munkatársainak irányítása alatt áll. A parlamenteket helyettesítő nagy tanács és birodalmi gyűlés úgyszólván csak formális alakulatok, jóváhagyó testületek. Viszont a vezér (Duce, Führer) a nemzeti ideálok megtestesítője és ezért irányában az egész nemzet feltétlen odaadással viselkedik. Ez a lelki kapocs szülőöke annak a képzeletet felülmúló teremtő és cselekvőerőnek, amelynek elkövető eredményeit úgy a politikában, mint a háborús akciókban naponta olvassuk, haljuk és csodálatával nem győzünk betelni.

Mielőtt megvizsgáljuk az új korszellem és a gazdasági élet új rendszerének a kialakulását, ismernünk kell azt az alapot és a mai rendszereket, a miket Európa elhagyni készül. Ezeknek meleggáya a XVIII. század végi és a XIX. század eleji európai forradalmakban volt. A nagy francia forradalom valósította meg az emberi szabadságjogokat, a szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavaival. A francia forradalmat követő többi forradalom lényegében mind ezt a célt követi. A mi közelünkben, életterünkben ez a jobbjátság felszabadításában és a nemzeti előjogok korlátozásában nyilvánult meg. Megszületik az állampolgár fogalma politikai és emberi szabadságjogaival.

Az európai népeknek ez az ideálisan elképzelt és nagyrésztben meg is valósított új életrend-
ezt csak évtizedekig tartott, aszerint, hogy mi-
lyen tempóban iparosodtak el az államok. Az ipa-
rosodással párhuzamosan megszületett és kifej-
lődött a tőke és ennek uralma. A kapitalizmus és a nagyipar aztán hallgatlagosan elfogyasz-
totta a forradalmak vívmányainak nagyrészét. Azt mondhatnánk, hogy létrehozta a munkás-
ságnak ipari és kapitalista jobbjátságát.

Ez az állapot kilép az állami keretek közül és nemzetközi jellegűvé válik. Ugyancsak nemzetközi jelgűvé vált a munkásság védekező szervezkedése a nemzetközi szociáldemokráciá-

ban. A két erő mérkőzéséből egyes államokban javult a munkássztyály sorsa (Anglia, Franciaország, Belgium, Svájc), de általában a tőke maradt az erősebb fél és tízözlő-vízen keresztül szolgált a célját, az arany halmozását.

Az 1914-1918 évi világháború és az ezt követő úgynevezett békeállapot volt különösen tanulságos korszak a tőke és a munka párviadalában. Recsegték-ropogtak, majd összeomlottak államok, társadalmi, gazdasági berendezkedések. A népek különböző poilitikai rendszerek közé vették magukat kétségbeesésükben, illetve ezek ültek a népek nyakára. Polgárháborúk követték egymást (Németország, Ausztria, Magyarország), Oroszország pedig belekerült a kommunizmus örvényébe. Egy évtizednek politikai és gazdasági zűrzavarában magasan fent trónolt a spekuláció és az arany, míg lent éhezett, nyomorgott sok száz millió munkás, kismember, a huszadik század szegényére, a nemzetközi kapitalizmus jobbágya.

Ebbe az elviselhetetlen állapotba lépett be Mussolini és Hitler a fasizmus és a nemzeti szo-

cializmus tanaival, rendszerével. Ezek a tanok és rendszerek főleg az utóbbi, valósággal detronizálta az aranyat, kizárólagos gazdasági uralmáról és a munkát tette meg gazdasági érték-mérőnek. A nemzet és az állami élet alapja, célja az ember, a család, a dolgozó nép. Minden, ami az állam életében történik, ezekért történik. Az állami élet hajtóereje a termelő munka. A munka ellenértékének pedig arányosnak kell lennie a végzett munkával.

A termelő munkába beviszik a népközösség gondolatát. Intézményesen biztosítják az állampolgároknak és a családnak a tisztességes élet-színvonalat annyira, hogy a nép pihenését és szórakozását is általánosítják, intézményesítik. A gyermek nevelését szinte állami feladattá teszik, a népszaporodást pedig államcélá.

Az emberi jogoknak, érdekeknek, ilyen magas értékelésében és jóformán államcélá való felemelésében rejlik az a hallatlan teremtő erő, amelynek eredményeit naponta halljuk és látjuk. Oiaszország és Németország ipari termelése, társadalmi fegyelmessége és munkája, de katonai teljesítménye is mind dokumentumok.

A sikerek titka a közösségi eszme, az emberi jogok teljes szolgálata. Az új európai korszellem tehát a boldogulás, a siker alapjaivá a tömörülést, a közösségi eszmét tette.

Dr. Szathmáry Lajos

Öfelsége a Király az erdélyi és bánási ifjúsághoz

Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Carol király abból az alkalmából, hogy az erdélyi és bánási román ifjúság a Nemzet Pártjának tagjai sorába lépett, a következő tartalmú táviratot küldötte:

Az erdélyi és bánási ifjúságnak hozzám intézett táviratából kiténik a hazafiasság szelleme és az, hogy szívvel-lelékkel csatlakoznak az egységes és totális új román poilitikához. Fényes jelét mutatták ezzel a nemzeti erényekbe vetett hitüknek és megnyugvást jelent számomra az a tudat, hogy az egykori hősök szelleme tovább él az új nemzedékben. Lelkem mélyéből örülök ennek a csatlakozásnak, amely a nemzeti szolidaritásnak és a nemzetben való hitnek dinamikus megnyilvánulása. A Nemzet Pártja kitárt karokkal fogadja az ifjúságot, amelynek legjobb kívánságaimat küldöm és azt óhajtom, hogy Horia és Avram Iancu szellemének követői legyenek az új Romániáért való harcban.

CAROL

Leszerelnek a sárga és vörös behívó parancs alapján bevonultak

A nagyvezérkar legújabb parancsa

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar július 13-án a következő 3-as számú rendeletet bocsátotta ki:

A nagyvezérkar azon tiszteket, altiszteket és legénységi állománybelieket, akik sárga és vörös behívóparancsral és ezen a behívóparancson az alant megjelölt csillagokkal, illetve betűkkel rendelke-
nek, szabadságra küldi, illetve leszerel.

Tehát, akik vörös, illetve sárga behívó parancsral és a következő csillag, illetve betűjelzéssel rendelkeznek:

Egy csillag: ZR1, ZE1, OB1, PA1 PA2, VT1, VT2, HP2.

Két csillag: SU1, SO2, VP1, VU1, US2.

Három csillag: XV1, VT1, VT2, VA1, UT1, UP2, OB2, VH1, ZH2, OI1, OI2, SM1, SM2.

Négy csillag: PI1, OP1, OP2, ZC2, VN1, VN2, UR1, UR2.

Öt csillag: ZO2, ZI1, MT1, MP2.

Hat csillag: SM1, SM2, DP1, PT2, RC1, LC2, SP1, SP2.

Ezeknek a katonai személyeknek a leszerelése 1940 július 14-én veszi kezdetét.

Elzász-Lotharingia, az évszázados viharsarok

Ahol francia földön németül köszöntik az utast. Bismarck, Ranke és Thiers vitái ismét napirendre kerülnek

A lepergett héten a német sajtó többé-kevésbé hivatalos formában magyarázta meg közönségének, hogy Hitler vezér és kancellárnak számos beszédében elhangzott lemondó nyilatkozata Elzász-Lotharingiáról és a rajnai határnak, mint végleges választóvonalnak elfogadása Német- és Franciaország között, csakis arra az esetre szól, hogyha ezzel a lemondással biztosítani lehetett volna a két nagy szomszédállam között a tartós békét. Mivel ez az eshetőség nem következett be és múlt év szeptember harmadikán a francia birodalom hadat üzent a német birodalomnak, a Führer nyilatkozata tárgytalanná vált. Biztosra vehetjük tehát, hogy Németország a most megkötendő béke következtében ismét és teljes mértékben valóra váltja a kedvelt német jelszót: Der Rhein Deutschlands Strom und nicht Deutschlands Grenze. (A Rajna Németország folyója, de nem Németország határa.) Annál inkább így lesz az, mert ha Elzász egészen nem is, de Strassburg a németeknek mindig nemzeti ügy volt és e város katedrálisának emléke ugyanugy égett a német szívekben, mint a magyarban a cseh megszállás alatt a kassai dómé.

ÁLOM EGY ELSÜLYEDT ÁLLAMRÓL

Adva van két terület, melyek között a kötőjel hamis. Elzász-Lotharingia. A két országrész történelmi fejlődése és népi elrendeződése azonban nagyon különböző volt. Ennek nyomai pedig egyáltalában nem tűntek el. Amikor az egységes nagykarolyi Európát, a karolingi hatalmas kontinent — azóta sem lehetett újra összecementezni — csekély egezer és száz esztendővel ezelőtt az ominózus és a történelem-iskolában rendületlenül ismételt Verdunben szétosztották, az idősebb fiú: Lothar kapta a császári címet és vele az úgynevezett „középső királyságot” az Északi-tengertől a Földközi-tengerig. Ehhez a területhez tartozott a mai Savoya, Piemont és egész Észak-Olaszország is, míg az Északi-tengertől, azaz a Rajna torkolatától és Flandriától Verdun ériérsévéig, hozzávetőleg a mai svájci határig, illetve Besanconig terjedt az a rész, amelyet a császári címet viselő uralkodó után Lotharingiának neveztek el. Egy évszázaddal később Lotharingia az új német-római birodalom egyik alkotó elemévé vált, de úgy, hogy ugyanakkor mindvégig megmaradt önálló nagyhercegségnek, ami Elzász sohasem volt.

Mindezek a dolgok az idő teljessen betemetett rétegekhez látszanak tartozni. Tény azonban, hogy ha ma egy lotharingiai őslakót megkérdezz az ember arról, hogy

milyen nemzetiségű, tíz esetből kilencben nem feleli sem azt, hogy francia, sem azt, hogy német, hanem azt, hogy lotharingiai.

A régi Nagy-Lotharingia atavisztikus álma és vágya, amiből nem valószínű mégegyeszer állapotot kivácsolhatni, tovább él a lelkekben és ebből a szempontból jellemző Somerset Maugham a Háborús Franciaország című néhány hónappal ezelőtt megjelent könyvének az a fejezete, amelyben leírja a kiüritett Lotharingiából menekült parasztszennyval való találkozást, aki

könyvekkel szemében, francia földön, németül köszönti: Es lebe Lotharingen!

STRASSBURG, A KÖLTÖK VÁROSA

Az első francia előretörés a Rajna irányában, ami azóta a francia politika változatlan alapelve maradt, 1552-ben következett be, amikor II. Henrik francia király a lotharingiai hercegség fennhatósága alatt álló Metz, Toul és Verdun megerősített városokat elfoglalta. Ettől eltérően azonban, csak a XVII. században, a Harmadéves Háború következtében, tudta Franciaország lábát végleg megvetni a Rajnánál Elzászban, amely

sohasem volt önálló nagyhercegség, hanem csak a Habsburg-ház birtokának egyik része.

A megszállás előbb úgynevezett „protektorátus” formájában történt, mégpedig a háború tartamára, a westfáliai békekötésnél azonban megtagadta Franciaország a területek visszaszolgáltatását. Tény viszont, hogy az elcsatolásért pénzbeli kárpótlást fizetett a birtokos Habsburg-háznak.

Strassburg, a püspöki székhely és a tartomány fővárosa az alkiból határozottan kivételtett: ám három évtizeddel a westfáliai béke után XIV. Lajos, a „napkirály”, Fürstenberg herceg, a püspök, megvesztegetésével, puccsal kézbe kaparintotta a német kultúrának ezt a drága városát. A középkorban ez a város, amelynek építészete és nyelve teljesen germán volt ekkor, a német császárok kedvelt lakóhelyének számított és talán ezért kapta meg azt az előjogot, hogy

Strassburg lobogóját minden felvonulásnál német földön közvetlenül a birodalmi zászló után vitték.

Költője nevében viseli a várost: Gottfried von Strassburg. De századokkal később ugyaninnét indult világá a legnagyobb és legperzselőbb

forradalmi és harci dal, az új Franciaország nemzeti éneke: a Marsaillaise. Mert szerzője: Rouget de Lisle Strassburg szülőtte volt.

TANÁROK ÉS KATONÁK VITÁJA ELZÁSZ KÖRÜL

Érdekes, hogy Napóleon bukása után, amikor a német fejedelmek erőfeszítést tettek arra, hogy az elvesztett Rajna-balparti területet a németek számára visszaszerezzeék, a bécsi kongresszus döntése, Talleyrand ügyessége és az angol közvetítés folytán. Franciaország 1790-es, a forradalom előtti, úgynevezett „természetes határait” törvényesítette. Poroszország csak Saarlouist és a gazdag szénbányák medencéjét tudta megszerezni, egyébként feltehető módon az egész Európa által jóváhagyott francia-német határ a bécsi döntés értelmében ugyan az maradt, mint

amelyet százöt évvel később a Führer hajlandó lett volna a béke fejében véglegesnek elismerni.

Az 1870-es német-francia háború eseményei és ezzel kapcsolatban Elzász-Lotharingia visszahódítása a német birodalomba, még aránylag friss események, amelyekről mindenki tud. Ezt a háborút azonban a német tömegek és történészek sokkal szentimentálisabban fogták fel, mint Bismarck kancellár, aki legjobban akarta. Ezzel magyarázható, hogy maga Ranke, a legkülönb német történetudós,

a háború késői visszajütés jellegére célozva azt mondotta az 1870-es hadjárat során: Mi XVI. Lajos ellen harcolunk.

Bismarckot magát ezek az érzelmek kevésbé hevítték. Elzász visszacsatolására a faji rokonság és a történelmi jog alapján a vaskancellár szárazon ez a megjegyzést tette: „tanáros gondolat”. Az ő döntő indítékai, kedvelt Moltke tábornagyával egyetemben, katonai és stratégiai természetűek voltak.

A Rajna balpartjának visszahódításával biztosabbi határt adni a Német Birodalomnak, megnehezíteni minden francia és megkönnyíteni minden német offenzívát a jövőben. Thiers-nek, Ranke nagy francia kollégájának, aki a tárgyalásokat vezette, sikerült megtartania Verdun és Belfortot. Utóbbit úgy hogy

a német katonák választást engedtek neki a párisi német diadalmenet és Belfort között.

Thiers francia realizmussal Belfort várát választotta.

Metzhez azonban Thiers sem tudta megtartani. Ha Bismarck a maga lakónikus módján is nyilatkozott a „professzorokról”, sokkal észönösebb államférfi volt, semhogy lenézte volna a nyelvi és faji elhatárolásokban rejlő erőt. Ő maga a békétárgyalásokon

már inkább a történészek oldalán harcolt a katonák túzó mohóságá ellen

és még a békekötés évében mondotta Gasteinben az általa nagyrabecsült kollégájának, Beust grófnak, a kiváló diplomataának, hogy ami őt, Bismarckot illeti, sokkal szívesebben látta volna, hogy a nyelvhatárt állapítsák meg végleges francia-német határként és kevesebbet anektájának.

Valóban egy Bismarck erejét meghaladó feladatnak látszik ennek a kérdésnek végleges megnyugvást eredményező megoldása.

Az igazi béke utja

Európa óriásai megmozdultak és lendületük-től minden porszem megmozdult a földön. Tíz-tíni küzdelmük egymással már majdnem eldőlt, a teljes győzelem már csak egyetlen hatalmas ugrást kíván, hogy teljes nagyságában a német és olasz óriások mellé szegődjön és akkor megjelenik Európa fölött csőrében olajjaggal a Béke szelíd galambja...

Megérkezik tehát, már nem sokára a szelíd galamb. Lálan hetekben lehet már számolni ezt a milliók szívében esengve várt időt, midőn megjön és — reméljük — nem csak a Békét hozza el, hanem a békességet is. Mert ez nem mindegy! Tudjuk, ő nagyon jól tudjuk, a két nagy háború közötti idő alatt béke „honolt” Európa „hegy-vögyes tájain”, de békesség — nem volt. Drága ember-ver nem folyt, az igaz, a test nem szenvedett úgy és annyit, mint a véres háborúkban, de annál többet a test ura, a lélek! „Béke” volt, nem is egy, terjedelmüket tekintve könyvnek is beillő szerződések akarták biztosítani a népek boldogságát, de nem tudták. Eppen az ellen kezdője történt: a lelkek békétlensége nőtt meg soha nem ismert mértékben. És a tengerre nőtt békétlenség öléből megszületett az új háború. A tisztító, a lelket gyógyító háború. A remítő, a fájdalmas szükségesség. Egy szörnyű történelmi baklövés mütetés jóvátetele.

Európa orvosai ma: Hitler és Mussolini.

Élt egyszer a földön rövid ideig egy szelíd ember, aki az időtlen világ orvosa volt. Az égi tájakról, ahonnan érkezett, egy csodás orvosságot hozott magával: a felebaráti szeretetet. Gyógyítását „totális”-an végezte, orvosságát úgy hintette szét az időtlen emberi világban, hogy önmagának emberi feláldozásával, a kínos keresztalállal eszmévé avatta azt. Isten volt... Akik hisznek az eszmék erejében (és ki ne lenne történelmet figyelemmel olvasó), az ismeri az eszmék harcait is és tudja, hogy csak úgy élnek és meghalnak, mint az emberek. Csupán az Isten-ember orvossága „időálló”, Halhatatlan!

A ma világának orvosai, Hitler és Mussolini emberek. Nagy, erős, csodálatos emberek, de csak emberek. Nem „időtlen”-ek, mint a Fiú... Módszereik, vagy, hogy a megkezdett hasonlatos eljünk tovább is, orvosságaik hozzá vannak kötve a mához, de végső fokán, midőn már elhárították minden ellenszegülő akadályt s operációs sebével, aléltan, gyengén, de halásan és élni akarón ott fekszik előttük a mütő-asztalon a nagybeteg Európa, csillapító és gyógyító írják, amit a sebre tesznek, az Istenember orvosság-ajnádéka, a nagy kiengesztelődés léssen bizonyára...

A megígért új európai rend még körvonalalban sem alakult ki, de már vannak komoly gondolatok róla. Bármilyen vékony fonálszálak is ezek, az óvatosan gondolkodót mégis elveze-

tik egy-egy általános elv határáig. Például az már bizonyos, hogy a nagy és kis államok között eddig fennálló viszony gyökeresen megváltozik. Eddig a „függetlenség” volt a legfontosabb jelszó az országok szótárában. Legközelebb fekvő példa erre az, hogy a szövetséges hatalmak mint legfőbb értéket, a kis államok függetlenségét „garantálták”. Egy kis állam függetlensége éppen oly teljes volt, mint bármely nagy államé. S ez azt jelentette, hogy állami léte semmiféle vonatkozásban nem függött más hatalomtól. A szó szoros értelmében: megélt a maga szegénységéből, mert a szomszédos nagyhatalom tiszteletben tartotta ugyan „függetlenségét”, de eszébe sem jutott, hogy megsegítse a saját önös érdekeinek hátterébe szorításával.

Tárgyilagosan vizsgálva ezt a viszonyt, bizonyos, hogy van jó és rossz oldala is. Az önmagukra utalt országok rengeteg erőpazarlás árán jutnak csak előre az ipari és gazdasági fejlődés útján, mert a haladás lényege és útje a mai társadalomban a „békés harc”. A szükséges erőfeszítés erjesztő csirájá a határtalan, sőt esztelen versengésnek és okvetlen időnként kitérő „véres” háborúkhoz vezet. Mint ahogy a huszonöt év előtt kitérő „világháború” leglényegesebb oka gazdasági természetű volt.

Jó oldala talán az, hogy kifejelesztette az emberi önértelen felül a nemzet erős öntudatát s általa sok szépséghez jutott az emberiség. A történelmi időkben soha sem volt a „nemzet-én” oly erős, mint napjainkban.

A jelen küszöbére érkezett új európai rend egyik már most kivilágolt igen érdekes gondolata a „függetlenség” fogalmát nem fogadja el a régi értelemben. Utóbb Rosenberg Alfréd fejtegette ki ezt a gondolatot az elmúlt hét kedddén a német és a külföldi sajtó képviselői előtt. Az északi országok közös sorsáról beszélt, de általános érvényűnek lehet tekinteni. A többek között ezeket a szavakat mondotta: „Egy kis nemzet semmit sem veszít méltóságából, ha a hazát egy nagyobb birodalom és egy nagyobb nép védelmére alá helyezi. Nem a gyengeség bevallása a német birodalom magasabb fokának elismerése, csupán egyszerű megállás egy európai ténynél”. És tovább: „Természetes, hogy ez nem olyan fölény, amely kormányzást jelent, csak azt, hogy léteülni fog egy hatalmas terület, amelynek érdekei azonosak lesznek s amely az egész európai kontinens számára oly sorsközösség alapját fogja lerakni, amelynek keretében a Német Birodalomnak kell elvállalnia különlegesen fontos kötelességet”.

A népek sorsa ma leány-sors: várni. Bizalommal várni nem a Békét, hanem a békességet!

Bérczy, Lajos

Egyre erőteljesebb az Anglia elleni blokádnak

Légi ütközetek az angol sziget és a Földközi tenger felett

A Rador harszogatási ügynökség jelentései

Berlinből jelentik: A Völkischer Beobachter megállapítja, hogy az Anglia elleni offenzíva előzményei teljesen hasonlóak a német hadvezetés eddigi módszereihez. Megmutatta a tapasztalat az eddigi háborúban, hogy Lengyelország elfoglalása és a Norvégiában folyó hadjárat, valamint a norvégiai hadműveletek és a holland-belga fronton megkezdett akciók között bizonyos idő telt el. Negyvenhat nap kellett csupán Franciaország legyőzéséhez. Bizonyos tehát — írja a lap —, hogy az Anglia elleni offenzíva rövid előkészületei is olyan nagy horderejű események be-

következését sejtették, hogy azok győzelmes eredménye nem maradtat el.

A londoni rádió — írja a Völkischer Beobachter — még számos előfizetője van és még akadnak Angliában, akik Churchill és Duff Cooper nagyhangú kijelentéseinek hitelt adnak, de meg lehetnek győződve ezek a könnyen hívők, hogy az angol gyámkodást a tengelyhatalmak végérvényesen beszüntetik Európában és a történelem indexre fogja tenni mindazokat, akik már most nem érzik át a reális helyzet parancsolta irányelveket.

Megszűnt a kontinensen az angol befolyás

Rómából jelentik: A Corriere della Sera mai vezércikkében megállapítja, hogy megszűnt az angol befolyás a kontinensen és a jelenlegi háború már mostani szakaszában teljesen elszigetelte Nagybritanniát. Az a szociális forradalom, amelyet a nemzeti szocialista Németország és a fasiszta Olaszország Európa új jövője kiépítésére megteremtett, élet vette annak a nemtelen angol tervnek, amely lángra akarta lobbantani a Balkánt. Az a harc, amely a kivénhejt és az ifjú Európa között folyik, már eldőlt: mindenütt a józan és uralma jutott diadalra az átkos emlékü demokráciák helyébe, a tekintély uralma és azon felépülő egyetlen párt rendszere kapott helyett. Legjellemzőbb erre Fran-

ciaország példája, ahol a végrehajtó hatalmat pártokon felül álló totális államszervezet vette át a tengelyhatalmak államberendezésének mintájára.

ANGLIÁBAN ELTÜNT AZ OPTIMIZMUS

Stockholmból jelentik: A Svenska Dagbladet londoni tudósítója azt írja lapjában, hogy a német blokádnak egyre erőteljesebben érzeti hatását Angliában.

Anglia élet-halálharc előtt áll és minden élelmezési forrástól elzárva, az optimizmus teljesen eltűnt, a hatóságok pedig kétségbeesett rendelkezésekkel igyekeznek a szűkösön álló élelmiszer-tartalékokat racionalizálni.

Irországnak nem érdeke a semlegesség feladása

Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung jelentése szerint minden olyan irányú angol tevékenység csődöt mondott, amely Irországot el akarná téríteni a semlegességtől. Irország belátta és be is kell, hogy lássa — írja a német lap —, hogy semlegességének feladása kizárólag angol érdek és Németország ugyanakkor biztosítja Irországot, hogy távolról sem felélnék meg a valóságban azok az angol propaganda által terjesztett állítások, mintha Németország Nagybritánia elleni támadását Irország megrohanásával akarná megkezdeni. Harcolni kell úgy Németországnak, mint Irországnak az ellen az ötödik hadszlop ellen, amely a higgadt és öntudatos iri közvéleményt nyugtalanítani akarja és fel szeretné áldozni Anglia érdekeinek.

VISSZATÉRNEK A NYUGATNÉMET-ORSZÁGI HELYSÉGEK LAKOAI

Berlinből jelentik: Nyugatnémetországnak a háború elején több helységeit kiürítették minden eshetőségre felkészülve. A nagyvezérkar és a birodalmi kormány rendelkezésére most szertették meg a menekültek visszatérését. Elsősorban a két-kézi munkások és a speciálisták tértek vissza, hogy valamennyi házat és lakást rendbehozzanak. Ebben a munkában segítkezett nyújtottak a Hitler ifjúsági szervezet tagjai, valamint az önkéntes jelentkezők. Az annak idején kiürített területek nagy részére már visszatértek a lakosság és mindenütt a normális élet folyik.

Fantasztikus hír spanyolországi német bankjegykibocsájtásról

Berlinből jelentik: Az angol sajtó egyes angol sajtóügynökségek hamis hírei alapján arról számolt be, hogy Spanyolország a nemzeti szocialista Németországban új spanyol bankjegyeket nyomtatna, mellyel a jelenlegi spanyol bankjegy állományt megkészszeréznék és ezzel a hatalmas bankjegymennyiséggel a Franciaországban működő kémeket és egyéb megbízottakat látnák el. Illetékes német körök az angol propagandának ilyen természetű nemtelen híreszteléseire még csak nem is tartják méltónak a válaszadást, csupán azt ajánlják az angol propagandistáknak, hogy mielőtt ilyen szemézszedett hazugságokat világgá röptenének, kérdezzék meg például előbb a spanyol nemzeti bank igazgatóságát, ahol megfelelő és kellő felvilágosításokat nyerhetnének.

FÉL ESZTENDŐ KELL AZ ARK ROYAL RENDBEHOZATALÁRA

Algecirasból jelentik: Megbízható jelentés szerint a gibraltári kikötőben igyekeztek hozzákezdeni az Ark Royal óriásrepülőgép anyahajó és egy másik óriás-cirkáló megjavításához, amelyek a Földközi-

tengeri olasz-angol tengeri ütközet során súlyos sérülésekkel a harc színhelyéről ebbe az angol kikötőbe menekültek. Az angol parti hatóságok és tengerészeti szakértők azonban megállapították, hogy a két óriási angol hajóegység sérülései oly súlyosak, hogy azok kijavítása félsztendőnél is hosszabb időt fog igénybevenni és Gibraltár a jelen körülmények között ennek a javításnak elvégzésére nem alkalmas.

A német tengeri haderő újabb sikerei

Berlinből jelentik: A vezéri főhadiszállás hivatalos jelentése a következő: A német tengeri haderő jelentős újabb sikereket ért el. Elfogtak újabb több kereskedelmi hajót és ezek értékes rakományokkal együtt kikötőinkbe érkeztek. Egyik tengeralattjárónk 24.684 tonna ellenséges hajótér elsüllyesztését jelentette. Harci repülőink újabb támadást intéztek Anglia keleti partjai és a La Manche csatornában levő ellenséges hajók ellen. Angliában és Skóciában kikötőtelepeket, bombáztak, majd elsüllyesztettek egy előrs hajót és egy 2000 tonnás kereskedelmi hajót, míg ezeken kívül 5 kereskedelmi hajót súlyosan megsebesítettek. Az egyik repülőgépet bombatámadásokkal 8 angol repülőgépet elpusztítottunk. Más repülőgépeink közlejtartályokat, fontos parti berendezéseket és nagyobb hadfelszerelési gyárakat bombáztak hatékonyan. Angol repülőgépek 13-ra virradó éjszaka több bombát dobtak egy északnémetországi városra. Ennek során több ház összedőlt és néhány polgári személy meghalt. Az ellenség veszteségei 11-en 4 repülőgéppel több volt, mint azt jelentettük. Így tehát az nap az angolok nem 13 repülőgépet, hanem 17-et vesztek, míg a tegnapi veszteségük ismét 13 repülőgép volt, míg 5 saját gépünk eltűnt.

OLASZ REPÜLŐK ÜLDÖZNEK EGY ANGOL HAJÓRAJT

Rómából jelentik: A Stefani iroda közli az olasz főhadiszállás hivatalos jelentését: Az az ellenséges hajóraj, amelyet az olasz repülők csütörtökön fel-fedeztek és amelyet egész nap kiadósan bombáztak, éjszaka három csoportra oszlott, majd mind a három csoport kelet felé tartott. Pénteken kora reggel ismét rátaláltunk erre a felvonuló ellenséges tengeri haderőre és a Dél-Olaszországból és a gyarmatokról kiküldött olasz légiőrség egész nap üldözte és bombázta az angol tengeri haderőt. Az eddigi megállapítások szerint találta ért 2 ellenséges cirkálót és 1 csatahajót. Málta szigete felett vadászgépeink harcra bocsátkoztak 4 angol repülőgéppel és közülük kettőt lelőttek. Az olasz repülőgépek erről a vállalkozásról mindannyian visszatértek. Az egyik torpedónaszádunk ellenséges bombázások következtében elsüllyedt, de a legénysége megmenekült. Kelet-Afrikában csapataink elfoglaltak egy angol falut. Itt lelőttünk négy ellenséges vadászrepülőgépet. Az ellenség repülő-támadásai semmiféle kárt nem okoztak. Az egyik ellenséges repülőgépet vadászgépeink, a másikat pedig légharóitaink lőtték le. Az egyik vadászrepülőgépünk, amelyet elvesztettünk hittünk, visszatért támaszpontjára.

NYÍLT MEZŐRE ESİK A NÉMETORSZÁGBAN LEDOBOTT ANGOL BOMBÁK JÖRÉSZE

Berlinből jelentik: Az angol repülők szokásos éjjeli támadásai, amelyekről az angol légügyi minisztérium azt állítja, hogy katonai célpontok ellen irányulnak, tervszerűtlenül folytatódtak. Július 9-ről 10-re forduló éjszaka Nyugat-Németországban az angolok 32 bombát dobtak le. Az egyik bomba egy gépkocsiszint, a másik pedig egy csúrt talált el, a többi pedig nyílt mezőkre esett és kárt nem okozott.

PETAİN TÁBOROK KINEVEZTE A FRANCIA KORMÁNYT

Vichyből jelentik: Petain tábornagy a következő kormányt nevezte ki Franciaország élére:

Miniszterelnök: Pierre Laval, igazságügy-miniszter: Alivere, belügyminiszter: Marquet, külügyminiszter: Baudoin, pénzügyminiszter: Bontlier, hadügyminiszter és főparancsnok: Weygand, ifjúságnevelési és családügyi miniszter: Iviere Negarain, posta- és telefonügyi miniszter: Pietri, nemzetgazdasági és közlelemzési miniszter: Cazier, gyarmatiügyi miniszter: Lemer, munkügyi miniszter: Mircaut.

Allamtitkároká nevezték ki: Colombiere tábornokot a hadügyihoz, Darlan tengernagyot a tengerészetéhez és Pricot tábornokot a légügyi minisztériumhoz.

CAPITOL MA APOLLO

Anyai szeretet

A német filmgyártás egyik legnagyobb, legmeghatóbb és minden kétség nélkül nagyszerű alkotása. — A főszerepekben: KÄTHE DORSCH — HÖRBIGER PAUL — WOLF ALBACH — RETTY. — Rendezte: Gustáv UCICKY

A fekete párdac

Izgalmas dzsungelfilm, érzékfeszítő kalandokkal és élményekkel. — A főszerepekben: FRANKIE THOMAS — FRANCES ROBINSON — PAT O'BRIEN

„APÁK ÉS FIUK”

Mit mondott a magyar kormányzó édesapja az idősebb Wekerle Sándornak? A püspök esete Goldstein Dáviddal

Budapestről írják: A memoár-irodalomban gazdag könyvpiacra is méltán kelt feltűnést Kornitzer Bélának, a tehetséges fiatal hirlapírónak „Apák és fiúk” című most megjelent két-kötetes munkája.

Igen ötletesen a magyar politikai és társadalmi élet legjelesebbjeit szólaltatja meg azokról a hatásokról, amelyeket apjuk nagy neve, nyilvános szereplése és tekintélye sugárzott rájuk s életpályájuk és hivatásuk kialakulására.

Az apák és fiúk sorát a kormányzó édesapja nyitja meg, akiről legidősebb fia, vitéz nagybányai Horthy István lovassági tábornok adott intervjút még néhány évvel ezelőtt. Nagybányai Horthy István, Magyarország kormányzójának édesapja tudvalevően tagja volt a főrendiháznak. Wekerle Sándor miniszterelnök beszélt el — mondotta Horthy István — erről a kinevezésről, hogy az egyházi-politikai mozgalmak idején javasolta a királynak, báróítson néhány magyar urat, hogy így bejutva a főrendiházba, megszavazzák a vitás javaslatot. A nevek között szerepelt édesapám is. Wekerle szerint őfelsége a felterjesztésre így szólt:

— Nem tudom kérem, hogy örülni fognak-e ezek az előkelő urak a báróságnak.

Mire Wekerle:

— Felség! Talán lehetne gróffá emelni őket!

A király beleegyezett, de nem így édesapám, aki Wekerlénék eképpen replikázott:

— Inkább maradjon én egy régi nemes, mint egy újdonsült gróf...

Nem is lett gróf, de enélkül is helyet kapott a főrendiházban.

József Ferenc kir. herceg így emlékezik meg atyjáról:

— Amikor az első fiam megszületett, megtelefonáltam édesapámnak az örömhírt. Édesanyám akkor éppen az Uránia Filmszínházban volt. Atyám az örömhír hatása alatt — talán életében akkor először — taxiba ült, úgy sietett az Urániába édesanyámhoz.

A NAGY NÉV PRESZTIZSE

Apponyi György gróf:

— Édesapám nagy neve inkább visszatartott a közélettől és a politikától. Nagyon könnyen elképzelhető, hogy milyen felfokozott igényeket támasztott a közvélemény velem, Apponyi Albert fiával szemben. A nagy név presztízsével kellett elsősorban megbirkóznom, amely nemcsak nehéz, de sok esetben persze — mondja szerényen — reménytelen küzdelemnek is bizonyult.

Gaál Gasztonról ezt mondja Gaál Olivér:

— Atyám maganélete és közlétele között semmi különbség nem volt. A képviselőház elnöke, a legnagyobb polgári párt vezére, ha hazajött Pestről Boglárra, a legnagyobb természetességgel ment át a szomszédos szövetkezetbe könyvelni — nem lévén akkor más tollforgató ember a faluban.

Bethlen András gróf elmondja, hogy amikorra a külpolitikáról hazatért, soh szép pozíciót ajánlottak fel bizonyos körök, de nem volt szabad vállalnia, mert atyja, Bethlen István gróf miniszterelnök az ilyesmit határozottan megtiltotta.

A PÜSPÖK AFFERJE

Mélyen emberi a nyilatkozat, melyet Ravasz László püspök mondott el édesatyjáról, Ravasz György bánffy-hunyadi tanárról.

— Bánffy-hunyadon a polgári iskolában történt. Egyik osztálytársammal, név szerint Goldstein Dáviddal támadt valami differenciám. Goldstein beteges szemű, sápadt, vézna gyerek volt. Haragomban sértő megjegyzést tettem a szemére. Goldstein a sértésre fellélt és hangosan kifakadt:

— Tanár úr kérem, Laci megsejtett.

Édesapám röviden csak ennyit válaszolt:

— Majd megvizsgálom.

Amikor hazamentünk az iskolából, édesapám így szólt hozzám:

— Mond kérlek, érdeklődél-e már, hogy milyen életkörülmények között él Goldstein Dávid? Mert én tudom, hogy az a fiú hajnali négy órákor kei fel, vizet hoz és tüzet rak, mert szegények és nincs szolgálok. Majd a héber iskolába megy. Nyolckor átjön hozzánk és itt van tizenkettőig. Ekkor hazamegy, de még nem ebédel, mert a betegesen fekvő édesanyja helyett ő takarítja ki a lakást. Ezután valamit főzni is próbál, hogy megettesse kicsi testvéreit. Délután ismét itt van nálunk és tanul estig. Édesapja a havasonok fuvaros, tehát neki kell gondoskodnia szerény megélhetésükről is. Utazik a

szomszédos vasutvonalon egy hatalmas kosár kifelé és csak este kilenckor jön vissza a másik vonattal. Éjfélig folytatja a kifli- és zsemlyeárúsítást. A süteményből kiáruult pénzzel beszámol az anyjának és csak azután tér pihenőre. Alvársra természetesen csak 4—5 órája van mindössze. Látd, a Goldsteinnek azért beteg a szeme, mert dolgozik, hogy pénzzel eltarthassa családját. Kerestél-e te már életben egy fillért? Vettél-e már te egy parányi terhet is az életből? Hiszen édesanyád a könyveidet is a cseléddel küldi az iskolába, nehogy megnyomja a válladat a táská. Szeretném, ha belátnád, hogy Goldstein Dávid sokkal különb ember nálad és a sértésért az osztály előtt elégtételt adnál neki.

Másnap a reggeli imádkozás után oda kellett mennem Goldstein Dávidhoz és bocsánatot kértem tőle. Bocsületére legyen mondva, szívből megbocsátott.

PITT ÉS PITLI

Szell József beszélt el atyjáról, Szell Ignácról, aki a belügyminisztériumban adminisztratív államtitkár volt:

— Egy izben X. fiatal segédfogalmazó így fakadt ki apám előtt, midőn az fogalmazványait szokása szerint keresztül-kasul átjavitotta:

— Szörnyű az én helyzetem, ha meggondolom, Pitt már huszonegy éves korában Anglia miniszterelnöke volt, nekem pedig itt kell nyögőm Meltóságod alatt.

— Ez igaz is barátom — válaszolt erre apám. — csakhog az Pitt volt, maga meg csak „pitli”...

Katolikus magyar tanintézetek és plébániák a temesvári egyházmegyében

A temesvári katolikus püspökség most adta közre az egyházmegye személyi adatait felölelő részletes új sematizmusát, amely érezhető hiányt lesz hivatott pótolni, mert a legutóbbi sematizmus az 1937. évből való és azóta lényeges személyi változások történtek a klerus tagjai sorában. A tetszelős, rózsaszín fedőlappal borított sematizmusnak már az első lapja is változást tartalmaz, a három év előttivel szemben, mivel akkor még XI. Pius pápa állott a katolikus egyház élén, míg most az új kimutatás XII. Pius pápa nevével kezdődik.

A KÁPTALAN TAGJAI

Lényeges változást tartalmaz a sematizmus a káptalan tagjainak felsorolásában a három év előttivel szemben. Akkor még Blaskovics Ferenc volt a nagyprépost és a káptalan feje, tagjai sorában pedig szerepeltek Olajos József és Ferih Mátyás is. Ezek azóta mindhármán örökre elköltöztek az élők sorából és ma a káptalan összetétele a következő: nagyprépost Kayser Lajos pápai prelátus, protonotárius, olvasó-kanonok Wegling János pápai protonotárius, énekei-kanonok Unterweger Lothár dr. pápai protonotárius, ör-kanonok, Korner József dr., általános püspöki helynök, idős kanonok Walner József dr. püspöki irodaigazgató, ifjabb kanonok, Plesz József belvárosi plébános, a két Borna-féle alapítványi kanonoki stallium nincsen betöltve. A hat tényleges kanonok mellett van az egyházmegyének hat tiszteletbeli kanonokja is és pedig: Bappert Lajos dettai, Unterreiner József billédi, Wünsche Gyula rékási, Lischeron Mátyás resicai, Engelhardt József szombolyai plébánosok és Nischbach József, a Banatia igazgatója. A temesvári katolikus főiskola szeminariumi rektora Unterweger Lothár dr. a teológiai főiskola igazgatója Korner József dr., míg a teológia tanárai Blaskovics Béla dr., Lamoth Gyula, Boros Béla dr., Vormittag Imre és Munteanu Gheorghe. Az egyházmegye főtanfelügyelője Wegling János apátkanonok, tanfelügyelő Etienne József. Püspöki titkár Heber János dr., egyházmegyei ügyész Gabriel József dr.

AZ ISKOLAÜGYI TANÁCS

Az ideiglenes egyházmegyei iskolaügyi tanács elnöke Wegling János, alelnök Fehér Kristóf dr., egyházi tagok Kayser Lajos, Wegling János, Unterreiner József és Unterweger Lothár dr., világi tagok Dutschak Frigyes dr., Fehér Kristóf dr., Gabriel József, Hemmen János

14 napi nyári vásár

mélyen leszállított árak mellett

Eponge, batist	Lei 50.—
Kreiselkrep, tobralco, ruhavászon	„ 65.—
Zell-Voal, kosztüm-vászon, vistra-vászon	„ 90.—
Tiszta bourette, mintás pique, csikós-vistra	„ 115.—
Külföldi érna-georgette	„ 130.—
Tisztaselyem-imprime	„ 220,300

Bemberg Imprime, Flamisol Imprime Csikós-selyem, valamint Surah selyemnél 10% rabait, A összes maradékoknál 30% engedmény.

NÉPÁRUHÁZ KOCH JÓZSEF

TIMISOARA, I PIATA UNIRII 13 SZÁM.

Használja ki az alkalmat, ameddig a készlet tart.

Tekintse meg 12 kirakatunkat.

.....

Az érdekes könyv — mint látható — komoly szolgálatot tett a tárgyilagos történetírásnak is, mert nemcsak sok, eddig teljesen ismeretlen történelmi tény hozott napfényre, de új, friss színt is nyújtott a ferencjózsefi kor kiválóságairól, akiknek személyét sokszor már giccses, a történelmi hűség-től meglehetősen távol álló adomák övezték.

Berecz Sándor

dr., Kräuter Ferenc dr., Martzy Mihály, Novotny Károly, Schütz József dr., Szell Lajos dr. Takácsy Miklós, Thierjung József és Wilkomm Márton.

Az egyházmegye területén 29 konszokrált templom van és ezek közül huszat Pacha Ágoston megyés püspök szentelt fel. Az esperesi kerületek beosztása tekintetében az egyházmegye nyolc főesperesi és tizenhat esperesi kerületből áll. Van 164 plébánia, ebből 156 betöltve, 74 kapláni állás és 69 betöltve, 665 leányegyház. Az egyházmegye papságának összlétszáma 231, míg három év előtt 249 volt a temesvári egyházmegye papjainak száma. Szerzetes működik 81, teológia tanár van 6, aranyismés papja van az egyházmegyének 10, a szerzetes nővérek száma 501. A sematizmus felsorolja az egyházmegye területén működő piarista rend, a minorita-rend, a ferencrendiek, az irgalmasok és a szalvatoriánus rend tagjait, továbbá a Miasszonyunkról elnevezett iskolanővérek és a többi szerzetesek névjegyzékét, valamint működési helyet. Végül pontosan közli az egyházmegye minden egyes papjának személyi adatait és működési leírását.

KATOLIKUS MAGYAR TANINTÉZETEK

Ugyancsak most jelent meg a temesvári egyházmegye katolikus hitvallásos jellegű oktatási intézeteinek a kimutatása is az 1939-1940 évben. Ennek adatai szerint magyar tannyelvű intézet működik az egyházmegye területén: Magyar fiúliceum Aradon, katolikus leánygimnázium magyar tagozata Aradon, katolikus leánygimnázium magyar tagozata Lugoson, katolikus magyar leánygimnázium Temesvárott a Gyár-városban, magyar katolikus fiúgimnázium Temesvárott, katolikus magyar leánytanonciskola Temesvárott, a Józsefvárosban, katolikus magyar tanonciskola Temesvárott a Belvárosban, katolikus magyar tanonciskola Aradon. Ezenkívül vannak a római katolikus népiskoláknak magyar és német tagozatai és pedig 21 magyar és 63 német tannyelvű katolikus népiskola működik az egyházmegye területén. Óvoda van 4 magyar és 23 német.

A tanulók száma volt az elmúlt évben a magyar tannyelvű iskolákban: liceumokban 175, a fiú- és leánygimnáziumokban 499, a tanonciskolákban 306, népiskolákban 2095, óvodákban 251, internátusokban 130. Összesen 3456 a tanulók száma a magyar tannyelvű iskolákban, ugyanakkor a német tannyelvű iskolákban az összes tanulók száma 13.199 volt.

Harisnya árusítás gyári áron fogyasztók részére páronként is. Csak július végéig „ROCCA“ harisnyagyárnál

L. Penes Curcanul 4. (Klapka sor). — Mindennemű flor gyermek, férfi és női harisnyák hibátlan minőségben és kiváló minőségű hibával. — Kivételesen olcsó árak. — Gyermek harisnyák ára 12.-leitől kezdve. — Árusítás 8-1-ig, mai naptól kezdődően.

A tengelyhatalmak végleges békét akarnak a délkeleti államokban

Téves beállítás Berlin és Róma békeszándékának indokáról

Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség közli: Róma és Berlin Délkelet-Európában a békét kívánják fenntartani és ezzel az erőfeszítésükkel kapcsolatban a külföldi sajtó egy része azt írja, hogy a tengelyhatalmak csak azért igyekeznek ezt a békét most fenntartani, mert jelenleg az Angliával folyó háborúval vannak elfoglaltak. Később a konfliktus kiterjedhet Délkelet-Európa bizonyos részeire is és ezek a lapok célját tesznek Oroszországra. Római beavatott

körökben hangsúlyozzák, hogy ez a felfogás teljesen téves, mert Róma és Berlin a Balkán békéjét nemcsak a jelenben, hanem a jövőben is fenn akarják tartani és a tengelyhatalmak részéről egyetlen állam irányában sincs fenyegetés, legyen az balkáni, vagy a Balkánon kívül álló ország. Természetes, hogy annak a békének, amelyet a tengelyhatalmak fenn akarnak tartani, az igazságon kell alapulnia.

Olasz lapvélemények a müncheni tanácskozásról

Rómából jelentik: Az olasz és a német sajtó nagy részletességgel foglalkozik a müncheni német-olasz-magyar megbeszélésekkel. A Messagero megállapítja, hogy a megbeszéléseket a előlétezés jellemezte.

A két magyar államférfi közelről megismerhette a Duce és a Führer szándékait a Balkánra vonatkozóan

s meggyőződést szerezhetett afelől, hogy az új end és jogok, amelyek az új Európa fel fog pülni, rendszer és hozzáértés segítségével történik meg. A magyar aspirációk nem haladhatják meg azt a keretet, amelyet az európai új szervezési program tekintetében a tengelyhatalmak felállítottak. Bár Magyarország követéseit a Führer és a Duce figyelmesen megvizsgálta, úgy határoztak, hogy a jelenlegi Balkán gyengeség meg kell őrizni mindaddig, amíg a áthatár kitisztul, mert a délkelet-európai megleccében történő minden komplikáció, vagy zavar kiszámíthatatlan következményekkel járna. Ha Magyarország a jelen körülmények között főtárheteretlen akciót kezdeményezne, ezzel csak az ellenség malmára hajtana a vizet.

Ugyanilyen értelemben ismerteti Virginio Gayda a Popolo d'Italiában a müncheni megbeszéléseket. Az olasz közívó megjegyzi, hogy kétségtelen, miszerint az új európai és a duna-medencei rend megállapításánál, Magyarország

helyzetének és súlyának megfelelő szerepet fog kapni. A jelen körülmények között azonban, amikor a tengely két nagyhatalma élet-halál harcot folytat az Atlanti Óceánon és a Földközi-tengeren, a konfliktus kiszélesítése annál kevésbé kívánatos, mert ez Anglia céljait szolgálja. A brit birodalom azon van, hogy a háború területe kiszélesedjék és ezzel igyekezzék megmenekülni saját európai felelőssége, valamint végzettségévé vált sorsa elől.

A Telegrafo azt írja, hogy a tengelyhatalmaknak komoly gazdasági és politikai okaik vannak arra, hogy a Balkán-egyensúlyt fenntartsák. Minden olyan eszelekedet, amely ennek a körzetnek nyugalmaát megzavarja, egyúttal a gazdasági termelés rendjét is megbolygatná. A délkelet-európai államok a német birodalom mezőgazdasági szállítói és ezért úgy Németországnak, mint Olaszországnak érdeke, hogy itt a termelés folytonosságát biztosítsák. Ami a kérdés politikai oldalát illeti, a két tengelyhatalomnak az az óhaja, hogy Beszarábia és Északukovina Oroszországhoz történő csatolása következtében adódott új demarkációs vonal megmaradjon. A tengelyhatalmak azt akarják, hogy az érdekkörükbe tartozó területen egyetlen állam se nyerjen befolyást, vagy akár új birtokot. Erthető, hogy a tengelyhatalmak a Balkánon a rendet és nyugalmat változatlanul meg akarják őrizni.

Egyetlen szervezetbe tömörültek a legfelsőbb közbiztonsági szervek

A vezérigazgatóság élére Liteanu tábornok került

Bucurestiből jelentik: Popescu David tábornok belügyminiszter legfelsőbb jóváhagyás végett dekretumot terjesztett Öfelsége elé. Ebben elrendelik, hogy

a rendőrség és állambiztonság vezérigazgatóságát, a csendőrség legfőbb parancsnokságát és a főváros rendőrprefekturáját egyetlen szervezetbe tömörítik, melynek elnevezése: „Az államrendőrség és állam-

biztonság vezérigazgatósága”. Az összes rendészeti szolgálati ágak egyesülnek ebben az új szervezetben, mely egységes vezetés alá is kerül és ezzel megszűnik ezeknek az eddigi különállóan működött szervezeteknek szabályzata is.

A július 12-ről kelt 2371 számú legmagasabb királyi dekrétummal Liteanu Gheorghe hadosztály tábornokot az államrendőrség és állambiztonsági vezérigazgatóság vezérigazgatójává nevezték ki.

Nagybritannia és Japán megegyezik a kínai fegyverszállítások kérdésében

Kielégítette Tohiót az angol válasz

Berlinből jelentik: A Német Távirati Irodának jelentik Tokióból, hogy a japán sajtó értesülése szerint Arita külügyminiszter és Craigie angol nagykövét között lefolyt tárgyalások során a Burmán keresztül történő kínai hadianyagszállítások kérdésében elvi megegyezés jött létre. Az Asahi Sin-Bun értesülése szerint a megegyezés elsősorban Anglia

kötelezettségeit körvonalazza. Ezek szerint a Burmán keresztül haladó hadianyagszállítások megakadályozása céljából a rangoni japán konzulátus tagjai szükség esetén ellenőrizhetik a szállítmányokat. A Honkongon át való szállítást szintén lehetetlenné teszi. Anglia válaszával a japán kormány meg van elégedve.

A főudvarnagyi hivatal jelentése

Bucurestiből jelentik: Öfelsége főudvarnagyi hivatalának 44-es számú jelentése:

— Öfelsége a király július 12-én kihallgatáson fogadta Macovei Ion közlekedési- és közmunkaiügyi minisztert, Gh. Leon nemzetgazdasági és pénzügyminisztert, D. Caracostea nemzetnevelési minisztert, Pribojanu mérnök, hadfelszerelési minisztert, Balosiu ezredes belgrádi katonai attasét, a délután folyamán kihallgatáson fogadta az uralkodó Karl Wahle ezredest, a bucarestii német tengerészeti attasét, Herescu bucarestii német tengerészeti attasé, Herescu Nicolaet, a román írók szövetségének elnökét és Adrian Scarlatescut, a királyi kulturálapítványok elnökét.

Óránként 1000 kilométert tesznek az új amerikai repülőgépek

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök a hadügyminiszter előterjesztésére, elrendelte az úgynevezett amerikai nemzeti gárda 4-ik hadosztályának felállítását, ezenkívül pedig több légvédelmi és kikötővédelmi ezred létesítését. Külön érdekességre tarthat számot az az intézkedés, mely kilenc aerodinamikai ezred felállítását rendeli el.

Newyorkból jelentik: Az amerikai repülőgépgyárakban szériákban gyártják azokat az újrendszert repülőgépeket, amelyek órasebessége 1020 kilométer.

A világháború bolgár fővezér a nyugati fronton

Szófiából jelentik: Csekkoff tábornagy, a bolgár hadseregnek a világháborúban működött legfőbb parancsnoka, Popoff tábornok és a szófiai német katonai attasé társaságában Berlinbe utazott, hogy ott a német nagyvezérkar meghívásának eleget téve, útra keljen a nyugati hadműveletek területeinek megtekintésére.

(Rador)

Robbanás az USA új tankjainak bemutatásánál

Los Angelesből jelentik: Az amerikai hadsereg egyik legfélelmetesebb új fegyvernemének hivatalos kipróbálása alkalmával robbanás és azt követően tüzvész történt Los Angelesben.

Kipróbáltak egy új páncélos és felfegyverzett autokamiont, melynek belseje valószínűleg fegyvertár,

a legmodernebb harciszekőkkel, óránkénti sebessége 105 kilométer, 12 kereken jár, súlya 90 tonna. Agyuk, gépfeigyverek és egyéb fontos lángszóró és bombázó készülékekkel van felszerelve ez az új hadiszörny, melynek szélessége nagyobb, mint egy közepes vidéki város uccája. A robbanás okozta károk még nem ismertek, de a vizsgálat máris megindult a legnagyobb eréllyel és a legszigorúbb titoktartással.

(Rador)

Bullit jelentést tesz Rooseveltnek a francia fegyverszünet okairól

Madridből jelentik: Bullit, az Egyesült Államok franciaországi nagykövete Madridba érkezett, hogy telefonon tegyen jelentést Rooseveltnek azon okokról, amelyek a francia kormányt arra késztették, hogy a fegyverszüneti egyezmény aláírja és az alkotmányt módosítsa. Az amerikai nagykövetnek abban az esetben, ha nem kapna közvetlen összeköttetést Roosevelt elnökkel, akkor Lisszabonból repülőgépen utazik az Egyesült Államokba, ahonnan majd visszatér Franciaországba.

(Rador)

= HIREK =

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünneppapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön hához való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolevan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta hához való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

28-10 és este 10 óra után: 28-15

ÁLDÁS ARATÁSKOR

Aldott legyen a föld,
Mely a kalászt adta,
Aldott legyen a kéz,
Amely learatta,
Aldott legyen az Úr,
Ki kalászbá magot
S kézbe erőt adott.

Szondy György

(—) Marta Alexandru dr. királyi helytartó ellenőrző körúton. Marta Alexandru dr. királyi helytartó szombaton Demencescu Ioan kabinetigazgató kíséretében ellenőrző körútra indult Hunyad megyébe.

— GIGURTA MINISZTERELNÖK VASÁRNAP RÁDIÓBESZÉDET TART: Bucurestiből jelentik: Július 14-én, vasárnap este 7 órakor a nemzet órájának keretében Gigurta Ion miniszterelnök, a Nemzet Pártjának vezérkari főnöke rádióbeszédet mond „Szavak a földművelő néphez” címmel.

Ald vigyáz a szájára és a nyelvére, sok kellemetlenségtől kíméli meg magát. Hogyan akarod, hogy mások elrejtsek titkodat, amikor te sem tudod elrejtetni azt.

— Szovjet-követ Jugoszláviában. Belgrádból jelenti a Rador: Pál jugoszláv régensherceg tegnap a sloveniai palotában kihallgatáson fogadta Plotnyikov belgrádi szovjet követet, aki átnyújtotta megbízó iratát.

— Befiltott budapesti napiap. Budapestről jelentik: A belügyminiszter a Pesti Ujság című lap megjelenését három napra betiltotta.

— Mexikó új elnöke. Newyorkból jelentik: A mexikói elnökválasztás során Camacció tábornokot, az ellenzék elnökejelöltjét két és fél milliónyi szavazattal 130.000 ellenében megválasztották.

A természet egy beszélő és két halló szervvel áldott meg, ami arra tanít, hogy többet kell hallgatnunk, mint beszélnünk.

(—) Bánsági származású német katonatisztek kitüntetése. A legutóbb kitüntetett német katonatisztek között szerepelnek Löhr, a német légi haderő tábornoka és Fröhlich István, egy légiraj parancsnoka, akik a vaskereszt lovagi jelvényeit kapták. Mindkét kitüntetett német bánsági származású és Orsován született.

Hogyan akarod, hogy más megőrizze titkodat, amikor önmagad nem vagy titoktartó.

— Egy évi elzárásra ítélték a sikkasztással vádolt volt illyefalvi adófőnököt. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A sepsiszentgyörgyi törvényesnek most vonta felelősségre a sikkasztással vádolt Effimie Aurél 27 éves volt illyefalvi perceptort. Ez év februárjában Vasile Octavian adóellenőr vizsgálatot tartott a vidéki adóhivatalban s jelentős hiányt állapított meg. Jegyzőkönyvet vett fel a 30 ezer 500 leies hiányról és jelentést tett feljebbvalóinak. A hiány nagyrésze a hadfelszerelésre kibocsátott bönökből származott. A vizsgálat során a vádolt rendezte a hiányt és a tárgyaláson bemutatta a pénzügyigazgatóság levélét, amely szerint a hiányt fedezte s a pénzügyigazgatásnak semmiféle követelése nincsen vele szemben. Matel ügyész ennek ellenére a vádolt súlyos megbüntetését kérte. A bíróság a vádoltat egyévi elzárásra és 3 évi politikai jogvesztésre ítélte, de az ítélet végrehajtását három évre felfüggesztették.

— A CFR FELHÍVÁSA A BESZARÁBIAI SZÁLLÍTMÁNYOK ÜGYÉBEN. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága köztudomásra hozza, hogy Beszarábiának és Északbukovinának Oroszország részére történt átengedése következtében az állomásokon megrakott vagonok vannak, amelyeket éppen a fenti események miatt nem lehetett rendeltetési helyére juttatni. Ezzel kapcsolatban a vasúti vezérigazgatósága felhívja az érdekelteket, hogy a leg-sürgősebben intézkedjenek ezen szállítmányok ügyében, mert a vasúti szállítási szabályzat értelmében a vasúti közegek kirakják a megrakott vagonokat és az árút nyilvános árverésen eladják.

Aki böles, megtanul hallgatni és figyelni.

(—) Rendelőórák a református orvosi rendelőben. A temesvári református orvosi rendelőben a rendelőórák a következő időben lesznek: Belgyógyászat, nőgyógyászat és kisebb sebészet minden nap délben 12—1 óráig, orvos Simon Gyula dr. Bőrgyógyászat és venerás betegek rendelőórája naponta délelőtt 10 órától fél 11-ig, orvos Brády Albert dr. Fog- és szájbetegnek rendelőóra hétfőn, szerdán és szombaton déli félegy órától egy óráig, orvos Fogarassy Zoltán dr. Az orvosi rendelő a református házban van. Str. Cipariu 1 szám, első emeleten, közvetlenül a templom mellett. A rendelő a szegény betegeknek díjtalanul áll rendelkezésre.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epe-hajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, felérményesség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmakkal teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 25 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— A müncheni értekezlet eredménye a magyar minisztertanács előtt. Budapestről jelenti a Stefani hírszolgálati iroda: A magyar kormány pénteken minisztertanácsra ült össze, a melyen Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter ismertette a megbeszélések eredményeit. A két államférfi kedd délelőtti és a felsőház kedd délutáni külügyi bizottsági ülésen megismátlja a kormány tagjai előtt elmondott tájékoztatót. (Rador.)

— Bőséges búzatermés Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz birodalom búzatermése ez évben igen kiváló lesz és felülmúlja a tavalyi termés-eredményt. De felülmúlja az 1937 évi termés-eredményt is, amely a legnagyobb volt a fasiszta olasz rezsim és az olaszországi búzaoffenzíva megalakítása óta.

Ritkán bűnhődünk, ha keveset és gyakran bűnhődünk, ha sokat beszélünk.

— Húszonkét milliót gyűjtött eddig a Vörös Kereszt a menekültek javára. Bucurestiből jelentik: A beszarábiai és északbukovinai menekültek számára a Vörös Kereszt gyűjtése a mai napi 22 millió 370 ezer 352 lejt tesz ki.

— Megérkeztek Amerikába az angol gyermekek. Newyorkból jelentik: A Washington óceánjáró 1610 Európából menekült amerikai állampolgárral és 380 tízévesnél fiatalabb európai gyermekkel megérkezett Amerikába.

Sportegylet vendéglősének halálos végű fürdőzése

A temesvári Előre evezőegylet begaparti sportterén tragikus kimenetelű baleset történt, amelynek Packi Fülöp, a sportegylet épületében lévő büfé bérloje esett áldozatul. Packi Fülöp este, a vendégek távozása után, kiment a víz partjára és az volt a szándéka, hogy megfürdik. Abban az időben már senki sem tartózkodott a közelben. Packi Fülöp felesége még a takarítással volt elfoglalva, amikor hírtelen fojtott hangú kiáltásra lett figyelmes. Az asszony a parthoz sietett és mielőtt odaért volna, még egy kiáltás hallatszott. A partra érve nem látott senkit, csak az egyik helyen gyűrűző hullámok mutatták, hogy ott alámerült valaki. Hiába kiáltozott, senki sem válaszolt. A kiabálásokra mások is odasiettek, akik azután a parton megtalálták Packi Fülöp ruháját. A vendéglős azonban a vízbe fulladt. Halálát özvegye és három gyermeke gyászolják. Holttestét még nem találták meg.

Engel Endre fotóstudiója

I. Piata Libertatii 4 sz. — Telefon: 34—30.

Műtermi felvételek művészi kivitelben

KINOFOTO

Filmfelvételek lakodalmak, családi ünnepek és gyermekről otthon.

Gigurta miniszterelnök és Manolescu külügy-miniszter királyi audiencián

Bucurestiből jelentik: Öfelsége főudvarmester hivatalának 45-ös számú jelentése: Öfelsége a király 1940 július 13-án kihallgatáson fogadta Gigurta Ion miniszterelnököt, Manolescu Mihail külügy-minisztert és Sidorovici Teofil az Országőrség főparancsnokát.

— Kétszáz ezer lelt hagyott a menekültekre egy craiovai háztulajdonos. Bucurestiből jelentik: A Vörös Kereszt közli, hogy Olteanu Mitita Presbeanu háztulajdonos, aki Craiovan lakott és a napokban elhunyt, végrendeletileg 200.000 lelt hagyományozott a menekültek számára.

Sohasem tudhatod, hogy ki hallgat ki.

— RACIONALIZÁLJAK A HÜSGOFGYÁSZTÁST. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium állandó bizottságát alakított, amely az ország belső hűsgofigyásztásának racionalizálását szabályozza. Ennek a bizottságnak feladata a hűsgofigyást és az állattenyésztést összhangba hozni. A hűsgofigyást racionalizáló bizottság elnöke Nemoianu államtitkár és július 16-án kezdi meg működését.

Beszélni annyit jelent, mint vetni, hallgatni pedig annyit jelent, mint aratni.

— A frank árfolyamát függetlenítették a fonttól. Genfből jelentik: Vichyből érkezett jelentés szerint a francia kormány elhatározta, hogy a francia frank árfolyamát többé nem köti az angol fontéhoz, mellyel szemben 176 fr. 05 volt a paritás — és a jövőben a francia frank a dollár paritásához igazodik. A frank és dollár közötti árfolyamkülönbséget paritását még nem állapították meg.

— Hazatérnek az amerikaiak. Lisszabonból jelentik: Ma indult el a lisszaboni kikötőből a Manhattan nevű amerikai óceánjáró, amely fedélzetén 800 különböző európai menekültet és több amerikai állampolgárt visz magával. Az amerikai hajót a Trenden és Dickersen amerikai harci gőzösök kísérik. Itt írjuk meg, hogy most érkezett meg Amerikába a Pleyntushes személyszállító gőzös, mely amerikai állampolgárokat szállított Skóciából az USA-ba. A hajó kapitánya jelentette az amerikai hatóságoknak, hogy útja folyamán angol repülőgépek többször bombázták, azokivül pedig egy angol torpedóromboló megállította útjában és a hajó, valamint az utasok papírjait a legszigorúbban ellenőrizte.

— Sanfranciscóból — Újzélndba repülőgépen. Sanfranciscóból jelentik: Ma indult el innen a Krebeston nevű óceánjáró vízirepülőgép 26 utassal. Az új személyszállító vízi-repülőgép Sanfranciscóból Újzélndba repül, a repülőgép súlya 42 tonna és a távolság, amit megtesz 12 ezer kilométer. Útjában csupán Los Angelesben száll le.

Orvosi tanács — orvosoknak

A Deutsche Medizinische Wochenschrift június 28-i számában olvashatjuk Villanovanus különös tanítását. Ez a montpellieri orvostanár, aki 1300 körül élt, a következő tanácsot adta az orvosnövendékeknek: ha a testváladék megvizsgálásakor nem tudod, miről van szó, mondd, hogy a máj obstrukciója a betegség. Ha erre a beteg azt válaszolja, hogy a feje is fáj, mondd csak nyugodtan: ennek is a máj az oka. Különösen hangsúlyozd azonban az „obstrukció” kifejezést, mert ezt a beteg ügysem érti és sok múlik azon, hogy a beteg ne értse meg azt, amit mondunk.

Párisig és vissza

Vácról írják: Ugy kezdődött, hogy B. Anna vasgyári munkásleány, aki három év óta nap-nap után hajnalban beutazott Pestre, munkahelyére, vasárnapi pontként lejárta a Dunára.

— Vadevezős vagyok — mondja ő maga. — Mentem a csónakkal és szemben jött velem egy motoros. Két fiatalember ült benne.

— Bon jour, Mademoiselle. — Köszönt ez egyik. Nevetve intek, hogy nem értek franciául. Ő viszont leállt a motor, elfogyott a benzinjük, segítők rajtuk. Kieveztem a partra, szereztem nekik benzint, visszaeveztem.

Néhány hét múlva levelezőlapot kaptam Franciaországból. Motoros ismerősim meghívott magához nyaralni, Franciaországba. Ha megtetszem a sógornőjének, — írta — ott maradhatok a gyerekek melletti guvernátnak. Levél jött, levél ment. Meggyeztünk. Jegyet is küldtek.

A roubaixi állomáson a fiatalember és sógornője vártak. Az autó kastély előtt állt meg. B. Anna kiszállt, úgy érezte, hogy álmodik: a valóságban nem is létezik a kastély a harminckét szobával, a park, amely nagyobb, mint Vác és környéke együttvéve, a garázs négy gépkocsival, az uraság akinek négy gyára van és a Madame, aki szép és fiatal nyolc gyermekével...

— Guvernant lettem. Az ikrekkel laktam egy szobában, a három és fél éves Beatrix-ai és Susanne-val. Két hónapig mindennap francia tanár járt hozzám. Addig nem volt egyéb dolgom, mint felügyeltem a gyerekek öltöztetésére, étkezésére. Nem volt könnyű megnyerni Madame bizalmát de sikerült. Öt hónap múltán én fizettem a személyzetet, az egész háztartás gyepője a kezemben volt. Sokat utaztunk. Egyszer a két fiúval sielni voltunk a tóhol a Mont-Blanc-nál, másszor Párisban sétáltunk a Madame-val és Leonthiriz úrral, a gazdával.

Az éjjel akkor volt legtragyogóbb mikor Madame-val és a gyerekekkel Olaszországba utazott: a kis magyar leány.

— Madame olasz származású és a családját itogattuk meg. Madamenak volt egy öccse, Luigi, aki a hadiengergésznél szolgált. Luigival gyakran jártunk színházba, moziba, kávéházba. Nem voltam eltöltve semmiféle, nagy szabadságot élveztem. Luigi azt mondta, elvesz feleségül. Madame is a pártomra állt.

Egy este bejött a szobámba, megkérdezte szeretem-e az öccsét. Amikor izennél vászollan, ügyes taktikával bevezette a dolgot szüleinél; hogy Luigi megszeretett egy szegény kis magyar leányt és a szegénység nem szegény... Három hónapig voltunk Olaszországban. Luigi levelet írt nekem, magyar nyelven. A szavakat a szófőhöz szedte össze. Nagyon szép levelek voltak. Azután hazautaztunk azzal, hogy Luigi nemsokára utánunk jön.

Ettől az időtől fogva B. Anna családtagnak számított Leonthiriz gyáros házában.

— Lovagoltam, keréknároztam, autót vezettem. Októberben Antibes-ban voltunk. Nagyon boldog voltam. Akkor a Madame férjétől írást jött, hogy helyeztem Franciaországban bizonytalan, azonnal induljunk útnak hazafelé.

Harmarketten indultunk útnak, magyarok. Hol marhakoosiban utaztunk, hol katonaszállító vonatban. A német határról visszaküldték őket Párisba. A Madame férje odasietett, ismét útnak indította Annát. Hosszú volt az út hazáig, a faluig.

— Egy-két levelezőlapot még kaptam Madame-tól és a gyerekektől. — aztán hosszú idő óta semmit. Megint bejártok a gyárba, minden úgy van, mintha nem is éltém volna külföldön...

Minden úgy van, mint azelőtt, csak annyi változott. Szorongan várják a kiestüves viszonyok nem találja meg az összhangot a régi emberekkel. Th. Is.

(—) Tieran Emil dr. újból átvette polgármesteri hivatalát. Tieran Emil dr., aki rövidbe ideig Temes-Torontálmegye delegált prefektusa volt, tegnap újból átvette polgármesteri hivatalát és a város házában megkezdte a munkát.

A böles megtanul hallgatni és engedelmessékedni.

(—) Óvakodjunk az ágyújátóktól. Az utóbbi napokban egy barna fiatalember felkeresett több magyar családot és különböző ürügyek alatt adományokat kért. Ez a fiatalember hírhedt, veszedelmes ágyújátó, aki saját céljaira igyekszik pénzt harcolni. Ha bárhol jelentkezik, azonnal át kell adni a legközelebbi rendőrnöknek.

(—) Orvosi hír. Dr. Wellisz fogorvos ismét rendel, IV. Bulevardul Carol 8. szám alatt.

(—) A kereskedelmi testületek új irodái. A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége és a Kereskedői Egyesülete, amely mindkettő Besa Corneli képviselő elnöksége alatt működik a kereskedelem érdekeinek a védelmében, elköltözteti a volt Lloyd-nalotában bírt hivatali helyiségeiből. Ezentúl a két érdektestület irodái az eddigi helyiségek mellé a volt Kereskedői Köre, a volt Lloyd-kub nagy előszobájában és a mellette levő kisebb szobákban lesz. Hivatalos órák délelőtt 8—1 óra között.

(—) A Déli Hírlap szegényalapja javára Fazekas Ferencné Újszentesről 30 lelt adományozott, az összeget köszönettel rendeltetési helyére juttatjuk.

A magyarlaktá községekbe is ellátogat Popovici ezredes-prefektus, hogy közvetlenül meghalgassa a lakosság kívánságait

Popovici Virgil ezredes-prefektus megérkezett Temesvárra és tegnap délelőtt Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezérbíró és Tiucra Patrichie dr. főesperes jelenlétében letette a hivatalos esküt. Utána nyomban átvette hivatalát. Popovici Virgil ezredes-prefektus még tegnap délből fogadta az újságírókat, akik előtt munkaprogramját ismertette: kijelentette, hogy programja a rend, a nyugalom és munka.

Minél több és eredményes munka a megye lakosságának és az ország érdekében. A lakosság legyen bizalommal a hatóság iránt, őrizze meg nyugalomát és ezzel biztosítsa a rendet, amely az eredményes munka alapja. Hangoztatta, hogy

a megyében lakó népek testvéri együttműködését kívánja biztosítani.

A maga részéről még fokozottabb lendülettel kíván dolgozni és rendelkezésére áll mindenkién, úgy a hivatalos fogadás óráiban, mint

azokon kívül is, akinek valamilyen jogos kívánsága van. Egyben bejelentette, hogy már ma vidékre utazik és húsz-huszonöt községbe fog ellátogatni. Nemcsak a románok, hanem a magyarok, németek és szerbek által lakott községekbe is elmegy, hogy érintkezésbe jusson a lakossággal és a helyszínen meghalgassa meg kívánságaikat.

Mai körútja során ezenkívül tanulmányozni kívánja a mezőgazdasági munkálatok elé háruló akadályokat is, hogy megfelelő intézkedésekkel azokat minél gyorsabban elhárítsák. A megyei lakosság érdekeit érintő különböző ügyek elintézésére kedden értekezletre hívta össze a megye szolgabíráit is.

Popovici Virgil ezredes prefektus tehát a töle megszokott eréllyel és céltudatossággal folytatni kívánja azt a munkát, amit másfél év előtt a megye lakosságának érdekében megkezdett és már eddig is nagy sikerrel végzett.

Tíz évig terjedő börtönbüntetés vár az álhírterjesztőkre

A belügyminiszter úr felhívása az ország lakosságához

Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium felhívja az ország lakosságát arra, hogy fegyelmetlenül viselkedjen és hallgatásával akadályozza meg a riasztó hírek terjesztését. A minisztérium egyben figyelmezteti a lakosságot, hogy a büntető törvénykönyv 329-ik szakasza tiltja hamis, túlzott, vagy tendenciózus hírek terjesztését abból a célból, hogy a köznyugalom megzavarják, vagy pedig az államhatalom-

ba vetett bizalmat aláássák. Az ilyen hírek szóban, vagy írásban való terjesztése 10 évig terjedő börtönbüntetéssel jár, amit az igazságügyi hatóságok könyörtelenül alkalmazni fognak mindazok ellen, akikről kiderül, hogy rosszindulatúan terjesztenek riasztó híreket, vagy pedig a közrend és a nemzetvédelem érdekei ellen bűncselekményeket követnek el.

(—) Unitárius istentisztelet. János Zsigmond fejedelem születésének 400-ik évfordulóján ünnepi istentisztelet lesz vasárnap, július 14-én, a belvárosi lutheránus templomban délután 5 órakor. A közel 400 esztendő történelmi múltja visszatérítő unitárius egyház az unitárius hitfelfogás törvényelbiktatóját ünnepi János Zsigmond fejedelem személyében.

(—) Házasságok. A következő párok kötöttek tegnap házasságot a temesvári anyakönyvi hivatalban: Rajca Gheorghe százados Mot Annával, Bichicean Stefan Doktor Katalinnal, Chirosea Ioan vasúti fűtő Nevrinceanu Mariával, Mikowetz Ioan vasúti fémöntő Bohu Fridával.

(—) Református istentiszteletek hétköznapiakon. A temesvári református lelkesi hivatal ezúton is értesíti a híveket, hogy a nyári hónapokban hetenként háromszor hétköznapi istentisztelet is van és pedig kedden, csütörtökön és szombaton délután hat órakor.

Tarós hullám — Vízondó-lálás

az újonnan berendezett férfi- és nő-fodrász és pedikűr-szalónban

Minces és Lenhardt

Timisoara, Belváros, Strada Alba Iulia 2 sz. (Kulturpalota, volt Ferdinand-szálló.)

Szerkesztői üzenetek

Régi előfizető. A nemzetiség megállapításánál a név nem döntő. Az egyes nemzetek között az idők folyamán mindig és mindenütt történtek átszivárgások. Senki nem vonja kétségbe Weygand francia tábornagy, vagy Mittelhauser tábornok, Huntzinger tábornok, vagy Sauerwein publicista franciavoltát német nevük ellenére éppen úgy, mint ahogyan nem kételkedtek Francois világháborús német tábornok németiségében bár francia neve volt. Brauchitsch német hadvezér németiségében sem kételkednek, bár neve szláv hangzású. Éppen a Bánságban nagyon sok magyar és francia nevű német él és ezeket sem a magyarok sem a franciák nem követelik a maguk számára. A valamely nemzetiséghez való tartozást mindig az illető maga állapítja meg. Akik ebben bűnt látnak, azok nem ismerik a romániai hivatalos felfogást, mely szintén az egyén tetszésére bízta, hogy milyen nemzetiségűnek vallja magát. Ne törődjék azokkal, akik emiatt kellemetlenkedni akarnak. Ha komolyan fenyegetőznek, vegye igénybe a hatóság védelmét.

Kiss Lajos tanár kilencvenhárom éves

Ismételten volt már alkalmunk Kiss Lajosról, a bánsági pedagógia neoztoráról írhatni, aki generációk hosszú sorát tanította, nevelte, eredményekben gazdag és sok évtizedes működése alatt. Az agg tanár hoinap, vasárnap üli meg kilencvenháromadik születésnapját és ezt a ritka magas kort, hanyatló erőikkel ugyan, de még mindig szellemileg éppen érte meg. Ezidő szerint a józsefvárosi M. Guttenbrunn sor 24. szám alatt teljes visszavonultságban él egyik volt hálás tanítványa, Stamboly Szilárd szeretetteljes gondozása alatt. Kiss Lajos annak idején a lugosi állami főgimnáziumban harminc éven át tanított, ezen tekintélyes idő alatt a közélet terén is élen szerepet vitt és mindenkor lelkesen dolgozott. Három évtizedes tanári működése után megfogyatkozott hallására való tekintettel nyugdíjazását kérte, majd Temesvárra költözött és a városi nyilvános könyvtárnak lett lelkiismeretes tisztviselője. Húsz évig élt a könyvek birodalmában, bámulatos pontossággal végezte ott is a munkáját és 1927 január elsején teljesen visszavonult a magánéletbe. Mindig öröm töltötte el szívét, ha egykori tanítványi hálás megemlékezéssel felkeresték és büszke volt azon egykori növendékeire, akik az életben karriert csináltak. Holnapi születésnapján a volt tanítványok, barátok, ismerősök hosszú sorából bizonyára számosan szeretettel gondolnak vissza az agg tanárra.

(—) Halálozások. A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Oszter Ernő 37 éves lakatos és Dinca Alexandru 3 éves.

(—) Születések. A temesvári anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Bohu Károly vasúti villanyvezető Károly nevű fia, Hager István iskolaszolga István nevű fia, Mot Dumitru napszámos Dumitru nevű fia, Jurga Ioan vasúti fűtő Mária nevű leánya, Prodan Nicolae kovácssegéd Nicolae nevű fia, Kanizsa Péter lakatos László nevű fia, Scheibling Mihály vasúti lakatos Helmut nevű fia, Mezin Valeriu vasúti tisztviselő Valeriu nevű fia, Popa Ioan posta kézbesítő Rodica nevű leánya, Grosz József szabó Edit nevű leánya, Huin János szabó Adelheida nevű leánya.

(—) Prefektusok értekezlete. A temesi helytartóság megyéinek prefektusait hétfőn a királyi helytartóságon értekezletet tartanak, amelyen a mezőgazdasági munkálatokra, a lakosságnak tűzfával való ellátására, a katonai szolgálatot teljesítő családjaik támogatására és az árvízkarosultak segélyezésére vonatkozó kérdéseket beszélgetnek.

Négy szemközt önmagammal

Valahol, egy messi fiók mélyén fekszik egy levél. Megválaszolatlanul fekszik ott már évek óta s azt Liszenn, nem is fogom már megválaszolni soha. Pedig ritkán szoktam válasz nélkül hagyni leveleket, nemcsak azért, mert nem tartom ille: dőnek, hanem mert egy messzi ember rámondolása bizonyos fokú meghatódást vált ki belőlem s úgy érzem mindig, hogy felelnem kell neki. Miért és hogyan történt mégis, hogy nem válaszoltam erre a levélre, nem fontos ma már. De emlékezetemben tartottam s gondoltam is rá néha-néha, mint majdnem minden rendezetlen ügyemre.

Ezt a levelet hat évvel ezelőtt, Párisban adták fel. Volt háziasszonyom, Marie Lagoutte írta, hosszúka, tipikusan franciás betűvel. Kérdések voltak benne arról, hogy hogyan élek, naiv és furcsa kérdések, mint aki a messzire távozottat nem tudja elképzelni egy olyan környezetben, amelynek milyenségéről fogalma sem lehet. Volt aztán néhány kép Párisról, a francia nép bálványozott Párisáról s legvégül a szobámról, amely még most is, hónapok múlva is visszavár. — írta Mademoiselle Marie, — a szobám, amely kifárja ablakait a napfény felé, a sugarak előttük már kora hajnalban, lent a kiskertben járók illatoznak és a kert kis kerítését lila akác dúsz fiúrtjei teszik színessé. Mindenről beszámolt Mademoiselle Marie s a végén megkérdezte varjon-e vissza továbbra is?

Párisi életem utolsó hónapjait töltöttem ott, Mademoiselle Marie-nál. Százaz külsejű, magas, vékony, nagyon tevékeny hölgy volt, tipikus vénlány, de valami rendíthetetlen hit és élet-igenlés élt benne, amit akkortájt sehogy sem értettem meg. A tizenkilencedik kerületben apró háza volt, igazi francia ház, két kis emelettel és néhány szobával s mert villasorban, — hagyományos kis kerttel a ház előtt. A földszinten csak a nagy tágas konyha és ebédlő, feljebb két hálószoba, Marie és egy vidéki unokaöccs számára, akit apró kora óta magánál tartott s legfeljebb a második emelet boldog birtokosa én magam voltam hatalmas nagy szobámmal, amelyben egész félcn dideregtem, de csak a reggeli felkelésnél, mert éjszakára jó puha ágyamat meleg tégiakkal előre átmelegítettem minden este Mademoiselle Marie. Egyébként is gondos volt, reggel egy órával korábban kelt fel a szokottnál, s gyöngyét átittatott velem minden tiltakozásom ellenére, — mikor köhögni hallott éjszakánként. Vállára rakta előzete levelet és otthagytott ruhámat, de sohasem tett szemrehányást érte, amiért otthagytam azokat. Esténként tíz óráig hazavárt, ült a nem túlságosan meleg konyhában, — de sohasem közel a tűzhelyhez — és szorgalmasan kötött, vagy nagy ritkán varrt valamit. Sohasem tudtam megérteni, mit csinálnak a francia nők azaz a rengeteg holmival, amit

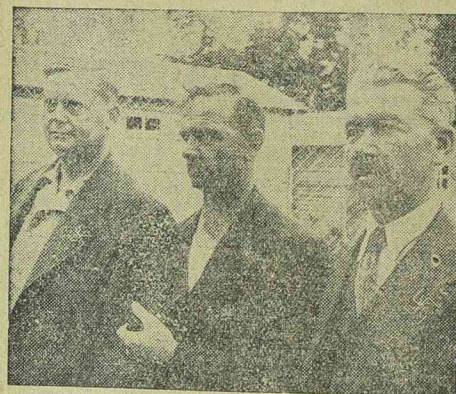
egész életükben kötögetnek. Metrón, villamoson, autobuszon. Maienak is mindig akadt valami kötött valójára. Nem értettem, de nem sokat törtem a fejemet rajta, egyéb titkok után kutattam akkoriban. Nem értettem már magát azt a rendszert, amellyel élni tudtak. Nem értettem meg a tíz órás lefekvéseket, — mert Mademoiselle Marie a legérdekesebb beszélgetéseket is képes volt félbeszakítani azzal, hogy „tíz óra, menjünk lefeküdni“. Ettől semmiért el nem tért volna s bár nem vette a jogot soha magának ahhoz, hogy az életembe belszóljon, de rosszaló hallgatással vette tudomásul mindannyiszor, ha egy áttárcot éjszaka után reggel kerültem haza. Nem értettem azt a rendszerességet sem, amellyel ettek Könnyű ételeik igaz nem túlságosan laktatóak, de főgások egész sora követte egymás az asztalon s a különböző krémek keverésének tudománya, amely mindegyiküknek a kis-ujjában volt. Kiszámított konyhapénz, korai lefekvés, elmaradhatatlan vörös bor az étkezésnél, vasarnapi séták, felvonulások a parkokban, néhány ponyvaregény, rengeteg uszag (főként hírszolgálatra berendezett lapok) — a kerületi mozik, mindössze ennyi volna? Én folyton más után kutattam, kerestem s francia népet. Kerestem valami egyebet, valamit, amit én elképzeltem, mielőtt megismertem volna őket. Talán nagy szenvedélyeket kerestem, az életben való lobogva élést, a Bohémélet meglevenedett alakjait. Mindezt nem találtam, csak munkás, szorgalmas, kispolgári megélését az életnek, de könnyed és vidám megélését is.

Később, — íthón már, — könyvekben kerestem tovább. Az élet értelme számomra nem nyert egykönnyen rendeződést. Heves, ifjú szívemmel úgy éreztem, az életet nagy betűvel írják s nem lehet ilyen könnyen, megszabott keretek közé beilleszteni.

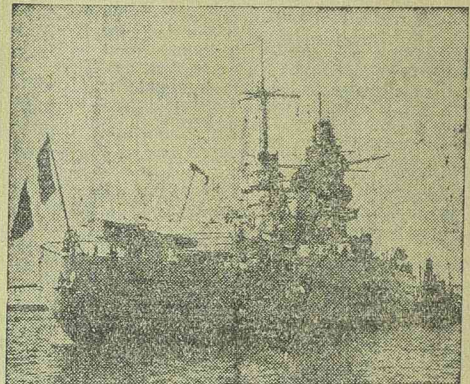
Most azt olvasom, hogy Franciaországban egy szörnyű vereség után visszatért rendes mére az élet. A francia humor nem bukott együtt a háborúval s megszületett a Párisi megszálva tartó német csapatok neve is: „fegyveres túrszák“nak nevezik őket.

S először érzem azt, hogy voltaképpen megtaláltam azt, amit annyi éven át kerestem. A franciák nagysága a szellemükben van, emberiségükben, abban, hogy a legszürkébb keretek, vagy legtragikusabb helyzetekben is meg tudnak maradni azoknak, akik s meg tudják tartani emberi méltóságérzetüket. Nagyvonalúságuk azt jelenti, hogy az egészet tekintik s nem morzsolódnak fel részletkérdésekben. Valóságérzésük van és bátorságuk. Tudnak előre nézni és jövőt vállalni. S én úgy érzem, most, amikor legyőzték őket, találtam meg először és igazán a francia szellemet.

Szabó Renée

A német csapatok francia földön való előnyomulásukban az egyik internálótáborból kiszabadítottak 500 elzászt, akiket a franciák odahurcoltak. Az internálótáborban drótból készítették maguknak horogkeresztet.

A 26.000 tonnás Dunkerque nevű francia csatahajó, melyet a brit hadihajók az oráni kikötőben fenékre lőttek.

Német asszonyok segítségére sietnek a menekülő francia családoknak a nagy nyugati offenzíva napjaiban.

Német páncélcsovi légitámadás elhárítására készen.

Harmincezer orchideája van Toselli lovagnak

Sokszor hallunk csodálatos, ellenállhatatlan vonzalmokról. Semmiféle természet, sem ember, sem állat, még a növény és az ásvány sem tud egymagában létezni. Hasonló lényt, tárgyat, formát keres, amelyben vonzódnak. Nem bírja magába zárni a beléscsökkentet szeretetét. A vonzódás egyelőre megfeszíthetetlen titka az életnek és különös megnyilvánulásaival néha valóban ámulatba ejt. Egy ilyen sajátosság, megfoghatatlan vonzalomról akarunk beszélni: A bolgolia Toselli-családnak a virágok, jelesen az orchideák iránt megnyilvánuló szenvedélyes szeretetéről.

Cav. Toselli orchidea-rajongása több mint egyszerű passzió. Inkább valódi szenvedély, olthatatlan, követelő, nagy érzés. Toselli lovag, bolgoliai polgár, az orchideák megszállottja. Amióta megvásárolta a Lainatte-villát oráni parkjával, megszünt számára létezni a külső világ, kizárólag virágainak él. Harmincezer darab orchideája van. Elképesztő, mekkora érték, hiszen köztudomású, hogy az orchidea a legdrágább, legbecesebb virág. Toselli egész napját a hatalmas, végelethetetlen üvegházakban tölti „drága“ kedvencei közt, gyöngéd figyelemmel követte növekedésüket, elbűvölten gyönyörködve a rejtelmes déli virágok vad, egzotikus szépségében. Azt mondják, ha sikerül kitenyésztenie egy-egy új alakot, úgy örül, mintha fiú született volna lovagi családjában.

Tropusi öserdők párázó, mély, meleg rejtekén születik az orchidea. Talán a legtitokzatosabb virág. Látszólag semmi kapcsolata nincs a földdel. Főnt a magasban, a fák kergénél, mint a parazita növények. Az utazók sokat meséltek már századokkal ezelőtt az öserdők rejtélyes, pompázatos virágáról. Európába mintegy száz évvel ezelőtt hozták be és megpróbálták magról is tenyészteni, de minden kísérlet meddő maradt. Az orchidea féltve őrzött születése titkát és a természet mindenható Urán kívül

nem engedett másnak bepillantást a szentélyébe.

A század elején mégis sikerült fényt deríteni a titokra, amikor a francia Bernard meglepő felfedezést tett. Rájött, hogy az orchidea rejtélyes kapcsolatot tart fenn egy mikroszkopikus gombafélével, a mikrorizával. Enélkül életképtelen, nem tud táplálkozni, nem szaporodik. Lélegzeni sem tud nélküle. Ha tehát orchideagyedet akarunk mestersegesen létrehozni, a szabad szemmel nem látható parányi zombákat kell segítségül hívni, amelyeknek társítása révén az orchideamag kicsirázik, felszökken a növény, s megélhetése biztosítva van.

Az orchidea-rejtély tehát megoldódott és Toselli lovagnak nem maradt egyéb hátra, mint hogy felhasználja az orchidea-kultusz eddigi eredményeit. Tulajdonképpen Belgiumban támadt fel nagy szenvedélye a virágok iránt, ahol évekig élt és tanulta volt a belgák virágszeretetének. A belgáknál ez nemzeti vonás s az orchidea-tenyésztésben Belgium szinte egyedül áll: a nevezetes virág egyik legfontosabb kiviteli cikke. Nos, Toselli úgy okoskodott, hogy ha a vegletelg kényes és érzékeny trónusi virág Belgiumban oly szép sikerrel tenyészik, miért ne lehetne sokkal kedvezőbb klímájú, napsugaras olasz földön is kísérletezni vele? Így is tett és kísérlete csakhamar bámulatos eredménnyel járt. Gyönyörűbbnél gyönyörűbb virétszokot, kapariztató színesedőket sikerült létrehozni a különféle keresztezésekkel. Legújabb kreációjára annyira büszke és olyan féltő gondolat őri, hogy — saját kijelentése szerint — millióért sem adná el. Csak akkor tudna megválni tőle, ha a Duce kérése, annak odaadná...

És Toselli lovag orchideái, mintha megérznék a vonzalmat, amelyet a különös család táplál irántuk, szászámra, ezerszámra szaporodnak, nőnek, virágznak és szebek, mint máshol. (sz. l.)

A huszak vacsorája

Irta: MARCEL DUPONT

Amióta a negyedben laktam, csaknem minden nap találkozom ezzel a rendkívüli öreg úrral. Hogy miért volt rendkívüli? Nehezen tudnám megmondani. De van az így néha, hogy az ember lakóhelye közelében sűrűn találkozik ismeretlen szomszédokkal, akik az idők során már csaknem ismerőssé válnak. Az első, ami ezen az öreg úron feltűnt, az volt, hogy valahányszor lementem az utcára, mindig találkoztam vele, szép időben és esőben, télen és nyáron. Mindig ott volt és ment, ment, mintha csak hálni járna haza s egyre az uccán vándorolna. Haja hófehér, de ápolt, tartása, mint a szálfa és a nem hazudtolta volna meg arca, termete után azt hihette volna az ember, ifjúval áll szemben. Ehhez képest is öltözködött. Minden ruhadarabja kiogastalan, sőt divatos volt. De azt hiszem, a legrendkívülőbb mégiscsak a tekintete volt. Ez a szem fenn nem akadó, közönyös és mégsem üres tekintet, amelynek mélyén valahol kimondhatatlan zomorúság borongott.

Valahányszor találkoztam az öreg úrral, alaposan megnéztem és sokszor az volt az érzésem, fontos és súlyos történetet titkol borus tekintete. Amennyi akartam ezt a titkot, de nem tudtam a módját, hogyan közeledhetnék. Egyszer azután egy bantelen találkoztam vele és gondoskodtam róla, hogy amaranos bemutatassam neki. Megtudtam, hogy yugalmazott katonatiszt, ezredes, Fabvre de Laosse a neve. Mikor éjjel fölkerestünk, úgy ináztam, hogy vele maradjak és az ezredes nem is ette kelletlenül kíséretemet. Szerencsém is volt, em kellett sokat ügyeskednem, hogy régi élményeimmel kezdjen beszélni.

— Nem panaszkodhatom, — mondta végül — nek jében volt részem az életben, de semmi sem árpótolhat azért a szomorúságért, amit az jelent, hogy egyedül kellett maradnom életem végére. — Utalálva gondolatomat, hozzátette: — Nem, soha nem házasodtam meg. Hú maradtam egy szerelem emlékéhez. Fialat lány volt, akit az imádásig szerettem. De hát nem vehettem feleségül. Harminc v körülönbőség volt közöttünk...

— De hát rokona, barátja, senkije sincs, — érdezttem.

Hirtelen elkomorodott, majd felsóhajtott. Már meg is bántam tapintatlan kérdésemet, amellyel lighanem legérzékenyebb pontján találtam. De mielőtt bocsánatot kérhettem volna, beszélni kezdett:

— Barátaim? — mondta — valóban voltak barátaim. Hűséges, mindvégig hűséges barátaim. Voltak... Figyeljen csak: a középiskolában hűszaroltunk testi-lelki jóbarátok, akiket mély vonzalom öltött össze és ez a mély vonzalom szoros barátsággá lett, úgyhogy még a középiskolában titkos ársaságot alakítottunk. Fersze fiatalok voltunk, egényes hajlamúak — elmosolyodott, azután így olytatta: — Mikor azután befejeztük tanulmányainkat, elváltunk útjaink. Ki erre, ki arra, elszéledtünk, de mielőtt elváltunk, szent esküvel megfogadtuk, hogy nem tépjük el barátságunk kötelekeit. Fegesküdtünk, hogy minden második évben találkozzunk Párisban, hogy együtt vacsorázzunk.

— Sose tegyen ilyet! — mondta az ezredes koraom. — Sose fogadjon meg ilyen bolondságot... tudom, vannak érettségi találkozók, bajtársi találkozók, de ezeknek mégisincs meg az a kötelező jellegük, mint a mi találkozásunk volt. Ha az emberék dolga van, kiment magát és senki se veszi tőle ossz néven. De mi tengerentúlról is, a világ másik eléről is eljöttünk erre a találkozóra, amelyhez estünk kötött és nem volt olyan akadály, amely valakinek a távollétét megbocsáthatóvá tette volna, csak a halál vagy súlyos betegség.

— Mikor vége volt a világháborúnak, már csak izenhatan gyűltünk össze. Most gondolja meg azt a szörnyű estét, ahogy ott ültünk négy halott barát mlékével! S azóta csak rosszbodott a dolog. Tragédiák, betegségek, balesetek! S mindenki arra gonolt, ha ötszázéztünk: legközelebb kin van a sor? Kísértetekkel ültünk egy asztalnál. 1921-ben már izen voltak a kísértetek és egyre nőtt a számuk. En nyolevanéves vagyok ma, mind hosszúéletűek voltunk...

— Három évvel ezelőtt öten ültünk az asztal körül, amely úgy zsugorodott össze, mint a végzetes számárbór. Alig beszéltünk, nem volt mondani valónk egymásnak, mind ugyanarra gondoltunk. Ravaly pedig már csak hárman voltunk. S mikor újába vártunk, hogy más is érkezzék, legszívesebben nagunk is elmenekültünk volna, elmenekültünk volna a halottak elöl.

Lakásához értünk. Az ezredes fáradtan nyujotta felém kezét.

— Hat hónap óta pedig egészen egyedül vagyok. Érti? — és becsengett.

= KÖZGAZDASÁG =

Bőséges szilvatermés, kielégítő diótermés várható, a többi gyümölcsökben gyenge a termés

Ritkán volt olyan sikerült gyümölcstermése a bányavidéknek, mint a múlt évben. Az idei tavaszi kedvezőtlen időjárás azonban valóságosra tette már, hogy az idei termés csak elenyésző lesz, ami súlyos csapást jelent a bányavidék kereskedelmi életére. A bányavidék nagyobb exportcégei, de kisegyzstenciák is százával alapozzák megélhetésüket a gyümölcsre. Részint közvetítő kereskedelemmel foglalkoznak, ami egész évi megélhetést hoz számukra, míg a termelők fő megélhetése a gyümölcs.

A bányavidék jól hozó évben 800 vagon alma terem, a szilván, körten és dión kívül.

Az idén késői fagyok a rügyeket tönkretették, a folytonos esőzés is károkat okozott és így

a rendes termésnek 25 százalékára lehet számítani. Ez viszont kereskedelmi szempontból nem számottevő, mert a termelők a kismennyiségű almát elraktározzák és kosaranként adják el. Külföldi kivitelre nem lehet számítani.

A dió elég jó termést ígér. Ez nem fogja megközelíteni a rendes évi termést, de a bányavidékiek rajonjából valószínűleg ki tudnak 50—60 vagonnal szállítani.

Az Argus értesülése szerint az egész országban 9000 vagon cseresznye és meggy, 25 vagon szilva, 5000 vagon alma, 800 vagon kajszin, 600 vagon őszibarack és 1200 vagon dió várható.

A közönség támogassa az áruuzsora letörését

A feljelentéseket konkrét eset megjelölésével tegyék meg.

Az áruuzsora leküzdésére alakult bizottság értesülése szerint a fogyasztók egy része érthetetlen jóindulatot tanúsít a kereskedőkkel szemben és így megátolja az ellenőrző szervek működését és azt, hogy az áruuzsorával visszaélőket megbüntethessék. Ezekben a nehéz időkben mindenkinek kötelessége a hatóságoknak segítségüket nyújtani a visszaélések és a spekuláció megakadályozására.

A bizottság felhívja a lakosságot, hogyha nincsen melegegdedve a helyi bizottságok működésével, vagy azok határozataival, forduljanak a köz-

ponti bizottsághoz és közöljék azokat az eseteket, amelyekben nem történt kellő eréllyel megtorlás. Ezzel kapcsolatban a nemzetgazdasági minisztérium jelenti, hogy

névtelen feljelentések érkeztek az inspektorok és az árelenőrzéssel megbízott meghatalmazottak ellen,

akiket azzal vádolnak, hogy visszaéléseket követnek el és ezekből személyes hasznuk van. A nemzetgazdasági minisztérium kéri a tényleges esetek bejelentését.

Külföldi cégek képviselői tartóznak a szerződést bemutatni

Közöltük, hogy a külföldi cégek képviselőivel foglalkozó vállalatok tartoznak jelenteni a szerződésük beállott minden változásáról, tehát régi képviselőlet megszűnése, új megszervezése, a tevékenység kiterjesztése, vagy csökkenése, bizományi raktár csökkentése, jutalékmegállapodás, módosítás stb. olyan körülmények, amelyek a nemzetgazdasági minisztériumhoz (Fizetéseket szabályozó igazgatóság Bucuersti, Str. General Manu 21.) be kell jelenteni. Itt emeljük meg, hogy a múlt évi november 30-iki rendelet szerint a fentemlített hivatalhoz le kell tenni a képviselőlet szerződések eredetijét és román fordítását. Az eredeti ellenőrzés után vissza fogják adni. Akik ezen rendeletnek már eleget tettek, nem tartoznak a szerződést ismételtén beadni.

— Nagyan árusító kereskedőre nem vonatkozik az árak feltüntetésének kötelezettsége. Az Aquilla részvénytársaság kolozsvári cég szilagy-somlyói fiókját az üzérkedési ügyekben ítélték brosság ötezer lei pénzbüntetésre ítélté, mert az ellenőrző közegek jelentése szerint az árucikkeken nem voltak feltüntetve az árak. A zilahi törvénysek felmentette a céget és törölte a bírágot, azzai az indokkal, hogy az Aquilla kicsinyben nem árusít s a nagyban árusító kereskedőkre az árak megjelölésének kötelezettsége nem vonatkozik. Az állam zilahi ügyvédje fellebbezett az ítélet ellen a nagyváradi ítéltáblához, minthogy azonban az Aquilla nem jelent meg, a fellebbezési tárgyalást el is kellett halasztani.

— Beszarábiai kereskedők cégbejegyzése. A nemzetgazdasági minisztérium most tanulmányozza azt a módot, hogyan könnyítse meg a menekült beszarábiai kereskedők cégbejegyzését. Igen tekintélyes beszarábiai cégek tulajdonosai a cégbejegyzési iratok nélkül voltak kénytelenek menekülni. Úgy ezek számára megkönnyítik a cégbejegyzést, valamint lehetővé teszik, hogy a volt beszarábiai cégek fiókjai nálló cégekké alakuljanak át.

— Lanyhák a tőzsdék. Az értéktőzsde tegnap igen lanyha volt és különösen a fixkamatozású papírok szenvedtek árfolyam veszteséget. A brailai gabonátőzsde is lanyha volt, mert üzletkötés nem történt.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.92—49.37, palesztinai font 852.34—878.40, egyiptomi font 373.54—899.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török líra 82.92—92.

(=) A liszt maximális árai. Tegnap már közöltük a kenyér, a tűzifa maximális árait és az értelmi menük hivatalosan megállapított új árait. A megyei helytartóság mellett működő árelenőrző bizottság utóbbi ülésén még a liszt árait is megállapította. Eszerint a négyes számú liszt a malomból 10.25 lei, üzleti ára pedig 10.75 lei kilónként. A hatos számú liszt ára a malomban 7.25, az üzletben pedig 7.75 lei kilónként. A liszt új hivatalos árai már tegnap életbeléptek.

(=) A rendes fizetésben részesülő vállalati igazgatók és cégjegyzők lehetnek a magántisztviselő cég tagjai. Mint ismeretes, hosszú idő óta tisztázatlan az a kérdés, hogy a vállalati főtisztviselők magántisztviselőkként tekinthetők-e és ennek megfelelően helyt kérhetnek-e a magántisztviselő céhekben? A céhtörvény értelmében ugyanis a választott felügyelők, igazgatók és cégjegyzők munkaadónak tekinthetők és mint ilyenek, nem foglalhatnak helyet a magántisztviselők érdekképviseletében. Ilyen értelmű volt a munkaügyi minisztérium egyik legutóbbi lehatározása is, amelyet a tartományi magántisztviselők címhez intézett. Új értelmezést ad a vonatkozó kérdésnek a minisztérium 18.102. számú, június 27-én kelt lerata, amely kimondja, hogy csupán azok a választott felügyelők, igazgatók és cégjegyzők tekinthetők munkaadónak, akik egyben igazgatósági tagok is és kizárólag tantsimét kapnak. Mindazok a vállalati főtisztviselők, kik rendszeres fizetésben részesülnek — magántisztviselőkként tekintendők és ennek alapján teljes jogú tagjai a magántisztviselő-céheknek.

— Menekült munkások elhelyezése. A munkaügyi minisztérium közli, hogy szakképzett és szakképzetlen menekült munkásokat az állami munkaközvetítő hivatal útján kaphatnak a vállalatok. Ha tehát munkásokra van szükség, forduljanak a munkaközvetítő hivatalokhoz.

A Magyar Gazdasági Egylet fiókjának közleménye

A gazdasági munkaerő célszerű kihasználásáról

Kit ne tölténének el csodálkozással azok a gyorsan elért nagy német katonai sikerek, amelyekről az újságok és a rádióhírek nap-nap után értesítenek minket.

Ezeknek a sikereknek nagyszerű, de egyszerű titka: egy nemzet lelki és anyagi erőinek céltudatos megszervezése egy tisztán látott feladatra.

Ugyanez a titka minden sikeres társadalmi, vagy egyéni munkának is. Ahol a célt világosan látják, ahol a munkában résztvevők egyesült akaratuk követik azt a munkarendet, amelyet az arra hivatottak eléjük tűznek, ahol az időt, az erőt nem pazarolják; ott a siker elmaradhatatlan.

A célszerű munkabeosztás a foglalkozási ágak közül talán éppen a mezőgazdaságban a legnehezebben megoldható feladat. Az első és legnagyobb nehézséget az évszakok váltakozása és az időjárás szeszélyessége állítja elénk.

A gazdaságokban általában télen kevés munka akad, nyáron pedig tulontúl sok teendő vár reánk. Kényszerű téltelenség és hajszolt munka véglelei között él gazdatársadalmunk tekintélyes része. És ezt a nagy egyenetlenséget a természeti rendellenességek: a huzamos esőségek, árvizek, kései kítavasodások, az őszi vetőmunkát késleltető szárazságok sokszor tovább fokozzák.

Hogyan lehet ezen a bajon segíteni, amely sok család megélhetését nehezíti, sok családfenntartó egészséget rontja meg s nem egy kényszerű téltelenségre ítélt embert kerget a részegeskedés búfelejtő mámorába.

A feladat ez: a télen munkanélkül maradó munkaerőt olyan teendőkre irányítani, amelyek a nyári munkatorlódás idején végzendő munkákat megkönnyítik és meggyorsítják.

Egy egész ország szempontjából nézve ezt a dolgot, kívánatosnak látszik, hogy ezeket a télen a mezőgazdaságban munkát nem találó embereket helyezze el gazdasági gépgyárakban, amelyek ilyenkor fokozott munkaerővel arató és fűkaszálógépeket, kapáló ekéket, vonókapákat, lógereblyéket és szénforgatókat, egyzóval olyan gépeket és eszközöket állítanak elő, amelyek a nyári sürgős munkát szaporán tudják elvégezni és felmentik az embert a túlfeszített megerőltetéstől.

Hogy az ilyen gépeket ne csak a nagyobb gazdaságok, hanem a kisgazdák is igénybe tudják venni: ezt a célt csak úgy lehet megvalósítani, ha a gazdakörök sajátmaguk vásárolnak ilyen gépeket, vagy pedig tagjaik között mozgalmat indítanak ilyen gépbeszerző csoportok alakítására.

A munka megfogyatkozásnak idején olyan közmunkát tanácsos beállítani, amelyek egyes vidékeken kényszerű munkanélküliségnek idejét megrövidítik. Ilyenek: a vízlecsapolások, árvízvédelmi munkálatok, amikkel el lehet azt érni, hogy a vízjárta területeken a tavaszi munkákat 2-3 héttel, vagy még korábban lehet megkezdeni, mint ha semmi sem történt volna.

Vannak azután olyan közmunkák, amelyek más módon könnyítik meg a gazda munkáját. Az utépítések és javítások az igaerő jobb kihasználását teszik lehetővé. A legelőkarbantartási munkák az állattartás hasznát fokozzák. A falu uccáinak jókarbantartása, különféle csinosítási munkák a falusi életet teszik kellemesebbé.

De nem csak ipari- és közmunkák útján lehet a munkahiányt és munkatorlódást végleteit egyengetni. Maga az egyes gazda is sokat tehet ennek az elérésére.

Már azzal is, ha jól megfontolt terv szerint oszthatjuk be növénytermelésünket, elkerülhetjük az erőnket meghaladó munkatorlódásokat. A gabonafélék, kapások, takarmánynövények, gyümölcsfák ápolási és betakarítási munkái nem egyszerre égneek a körünknek. Okos beosztással egy olyan célszerű egymásután tudunk biztosítani, amely lehetővé teszi azt, hogy mindent a maga idejében tudjunk rendszeresen elvégezni.

Kitűnő újítás a svéd szénakészítés is, amelyet gazdajóságunk már több ízben ismertetett. Esőben kaszálhatunk, a takarmányt, mielőtt egy kissé felszáradt róla az esővíz, legtöbbször még a lekaszás napján forgatás nélkül felrakjuk a ritka örökterítéshez hasonló állványra és ott hagyjuk akár hetekig, akár esik az eső, akár szép idő van. Végezhetjük többi munkáinkat és mire azokkal elkészülünk, behordjuk a drótról a szép száradt, illatos szénát, amely után bóg a marha, úgy szereti. És nekünk nem kellett bús kétségbeeséssel vizsgálgatnunk az oszloni nem akará fellegetket, nem kellett hangosan világnak eresztet, vagy keservesen lenyelt káromkodásokkal terhelni a lelkiismeretün-

ket, hanem a rendes munka tudatával eltelve kaszálhattunk, gyűjthettünk, amikor kevésbé élelmes szomszédunk már csak a kocsmában tudott vigasztalást találni.

A téli időszakban is sok teendője akad a rendes gazdának a tanyáján kívül és belül. Épület és kerítésjavítások, árkolások, dülűtfteltöltőgetések, szerszámkarbantartás, furás-faragás, egy-egy olyan háziipari foglalkozás, amihez a nyersanyag ott közel beszerezhető, amilyen a gyékényfonás, seprűkészítés, kosárfonás — mindezek segítenek előzni a falusi és tarvai unalmat és megtölteni a tavaszra bőjtösen lesóányodni akaró bugyellárist.

Amelyik gazdának állatai vannak, az soha sincsen munkanélküli. Az állattartás ésszerű fokozása és helyes beosztása is egyenletesebbé teszi a gazda munkálkodását.

Kis gazdák gyakran tartanak annyi munkállatot, amennyi tulajdonképpen nem kell a földjeik megmunkálására. Előfordulhat, hogy két szomszéd két-két lovat tart, pedig a kettőjük földjét két ló is meg tudná munkálni. Ha ezek szépen megegyeznének és csak egy-egy lovat tartanának; a másik ló helyett tehenet vagy disznót állíthatnának be, a tejből, borjúból, hízóból szép bevételük lenne, a lovakat pedig odaköcsönözgetnék egymásnak, amikor elérkezik a szántások, fuvarozások ideje... Manapság a kényszerűség tanítja meg az embert az ilyenféle fogásokra. Mért ne taníthatná meg ugyanerre nyugodtabb időben a kétszerkettő és a gazdák testületi szelleme?

Nagy segítsége a gazdáknak munkatorlódások idején az asszony és a növendék gyermek. Télen a házban, illetőleg az iskolában van a helye, de a nyári szorgos munkák idején jót tesz a testüknek és a lelküknek, ha ők is kimennek a mezőre és az erejükhez mérten résztvesznek a kenyérszertő szép munkában, mint a férfiak megbízható, hűséges tartalék csapatai...

(=) **AZ ÁRVALTOZÁSOK BEJELENTÉSE A VÁROSHÁZÁN.** Temésvár város polgármesterei hivatala közli a kereskedőkkel és az érdekeltekkel, hogy az elsőrendű közszükségleti cikkek beszerzési és eladási árának változására vonatkozó jegyzéket, a nyári hónapokban ideiglenesen havonta csak egyszer kell benyújtani a városházán. Ezek szerint tehát ezeket a jegyzékeket augusztusban és szeptemberben a hónapok első öt napján kell beterjeszteni.

(=) **A bányai gabonaárak.** A temesvári piacon a gabonaárak a következők: búza 540-570, tengeri 320, zab 620, napraforgómag 875 lei százkilónként. Kamilla-tea 46 lei kilónként, a piac csendes, üzletkötés alig van.

— **Utólagosan befizetendő nemzetvédelmi adó.** A készáralékos nemzetvédelmi adó tárgyában a pénzügyminiszter úgy rendelkezett, hogy az ipari földgazdák használatára nem mentes ezen adó alól, tehát július 25-ig bírság nélkül befizethető az adó az év április 1-től visszamenőleg. Ugyanezen körlevélben kimondja a miniszterium, hogy a gyapjúelosztást végző gyűjtőhelyek nem kötelesek a nemzetvédelmi adót fizetni.

— **Magánosok devizakütaia.** A Monitorul Oficial csütörtöki száma közli a magánosok által igényelendő devizák iránti kérvények elintézését. Ezt a jövőben egy bizottság végzi, amelynek tagjai közül kettő aláírásával érvényes az engedély. A bizottság tagja Marian vezértitkár, Gh. Popescu, a külföldi fizetések igazgatója, ennek távollétében a hivatali alfonőke, Ing. Matei Niculescu.

— **A Beszarábiában és Északbukovinában feladott árak tulajdonosait jelentkezésre hívja fel a CFR.** Bucurestiből jelentik: Az államvasutak igazgatósága közli mindazokkal a feladókkal, akik árukat küldték annak idején Beszarábiába és Északbukovinába és amely vagonok a közbejött események miatt nem lettek továbbíthatók, hogy sürgősen rendelkezzenek ezen árak felől, mert az államvasutak ellenkező esetben az árut kirakja a vagonokból a feladó költségére és árverésen eladják azokat.

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Vasárnap és Hétfő

APOLLO: A fekete párdue (angol film).

CAPITOL: Anyai szeretet (német film).

CORSO: A nyugati villámháború (német film).

SCALA: A nyugati villámháború (német film).

Dorsch Käthe

az Anyai szeretet című film főszereplője. A UFA-film a Capitolban most zsúfolt házak melet kerül előadásra.

SPORT

A Rapid játékosai visszatértek a fővárosba. Azok a Rapid játékosok, akik nem kerültek be a válogatott csapatba, visszaértek Bucurestibe. Valamennyi játékos nagyszerű hangulatban volt és örvendett a szabadkai eredménynek és a döntőbe jutásnak.

Marinescu tábornok is végignézi a német-román mérkőzést. Marinescu tábornok, a szövetség elnöke elutazott Németországba, ahol végignézi a Frankfurtban lebonyolításra kerülő német-román válogatott mérkőzést.

A jugoszláv sajtó a Rapid játékaról. A jugoszláv sajtó még mindig a Gradjanszky-Rapid F. döntő mérkőzésről ír és megállapítja, hogy a román csapat annak ellenére, hogy négy játékos hiányzott, várakozáson felül szerepelt. Különösen a válogatott vezette emberfeletti munkát, de a csatározás is megtette a magát — és így megzavarta a horvát csapat védelmét. A jugoszláv lapok az írják, hogy amilyen nagy szerencséje volt a Rapidnak a szövetség elnöke, ugyanolyan balsikere volt a Gradjanszky-nak a pályán.

Joe Louis—Max Baer öklívómérkőzés. Max Baer volt nehézsúlyú öklívó világ bajnok legutóbbi nagyszerűen küzdve legyőzte Tony Galentot és most szorgalmasan készülődik Joe Louis ellen. Max Baer kijelentette, hogy a néger világ bajnok elleni küzdelem lesz az utolsó versenye, mert az után teljesen felhagy a versenyzéssel.

A Servette nyerte Svájc bajnokságát. Svájc labdarugó bajnokságát ebben az esztendőben a Servette csapata nyerte meg, amely utolsó mérkőzésén amelyet a Luzern ellen vívott 4:0 arányban megnyerte.

A Kinizsi Szedre és Jugoszláviába kapott meghívást. A Kinizsi csapat meghívást kapott Szedre és Jugoszláviába. Jugoszláviában Szabadkai és Laibachban játszana. Természetesen a Kinizsi vezetősége elfogadta a meghívást és még a nyári folyamán elutazik, ha a nemzetközi események lehetővé teszik a kiutazást.

Burdan a Malaxa edzője. Burdan a volt válogatott kapus igen előnyös ajánlatot kapott a Malaxától, amelynek edzője lesz. A játékos természetesen elfogadta az ajánlatot és a jövőben a Malaxa csapatát fogja előkészíteni.

Rádió

VASÁRNAP, JÚLIUS 14.

Bucuresti. Radio Romania és Rádío Bucuresti. 9.30: Istenisztelet közvetítése. 11.30: A hadsereg órája. 13: Időjelzés, kulturális hírek, előadások, rádióhírek, sportközlemények. 13.20: Motoi Petrica zenekara. 14: Rádío újság. 14.30: A Motoi zenekar folytatja műsorát. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Cutianu Emilia énekel. 20.40: Rádío újság. 21: A rádío szimfonikus zenekara. 22: Rádío újság, sportközlemények. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Román zene hanglemezeiről.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 10: Énekes szentmise. 11: Református istentisztelet. 12.15: Evangélikus istentisztelet. 13.30: Cigányzenekar. 13.45: Rádío krónika. 14: Hanglemezek. 15: Mezőgazdasági félóra. 16.45: Énekkar. 17.30: Előadás. 18: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.45: A rádío szalonzenekara. 19.15: Előadás. 19.45: Táncclemezek. 20.15: Hírek. 20.25: Hangverseny. 20.50: Sporteredmények. 21.10: Népszínmű, előadás. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Heinemann Ede szalonzenekara. 24: Német, olasz, angol és francia nyelvű hírek. 24.20: Toki-Horváth Gyula és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

NYILTÉR*

Felhívom igen tisztelt veivim figyelmét arra, hogy a napokban megnyílt Carmen cipőzet nem azonos az ugyancsak Carmen elnevezés alatt évek óta fennálló és saját tulajdonát képező luxus cipőzettel, amely továbbra változatlanul, ugyanazon a helyen, saját nem alatt a legválogatottabb áruval áll t. veivim rendelkezésére.

ANDREI NEUMANN

Temesvár I., Bul. Regele Ferdinand 4. (Lloyd mellett.)

* E rovatban közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

TRÓNUSDONTÓ
BALETT-CIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Írta: KUN-BÁN ANDRIS

— Bizony úgy van, drága Liane. Az elmúlt napokban ismét adósságot voltam kénytelen csinálni. Nem beszélhettem bővebben, de én tudtam, hogy agybátyjának madraszi tartózkodása alatt csinálta az adósságot. Bizonyosan még kártályozott is a hagyományos szokása szerint, vesztéssel. Azért hát nem kérdeztem, hogyan keletkezett az újabb adósság. De különben is Oliver tovább zélt:

— Ma délelőtt elmentem Sleteman irodájába, hogy valamely megoldásra jussak vele. Mondtam neki, hogy újabb pénzre van szükségem. Attól tartottam, hogy nehézségeket okoz majd és emlegetni fogja a régi váltót. Ahelyett legnagyobb meglepetésemre kijelentette, hogy készséggel bocsát a rendelkezésemre akár jóval nagyobb összeget is, mert tudja, hogy a pénze biztos és hogy a váltót a nyády éppen úgy kiváltja, mint tettem az elsővel. És adarva elmondta, hogy újév napján itt járt, hogy a váltót nekem bemutassa, helyettem azonban téved talált otthon és te első szavára másik váltót írtál neki saját aláírásoddal. Azt is hozzátette, ismeri anyagi helyzetedet és hogy az általad kibocsátott váltót még készpénznel is nagyobbra becsüli.

— Oliver itt szünetet tartott, aztán folytatta: — Gondolható, hogy először úgy bámulsz, mint a borjú az ujonnan festett kapura. Aztán mikor Sleteman megkérdezte tőlem, hogy elmondad-e nem a dolgot, nem haboztam sokáig és igent mondtam. Nem akartam azt a látszatot fenntartani, hogy nem szóltál nekem a dolgról. Közben Sleteman már felállította az új váltót és leszámlolta a pénzt. Legzivesebben szerettem volna a kölcsönt most már visszaesíteni, azonban nem lehetett. Tiszti becsületesszavam kötött, hogy az adósságot ma délen lefizessem. Így nem volt más hátra, mint zsebrevágni a pénzt és aláírni a váltót. Pedig az arcába szerettem volna csapni az öklömmel, amikor távozásakor zentelenül aláíratos hangon megjegyezte, hogy a váltó miatt ne csináljak magamnak gondot, mert lejártakor te majd elintézed.

HÉTFŐ, JÚLIUS 15.

Bucuresti. Radio Romania és Rádío Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés, közlemények, sport. 13.20: Romantikus opera nyitányok hanglemezeiről. 14: Rádío újság. 14.30: Indulók hanglemezeiről. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Tanase Maria énekel. 20.40: Rádío újság. 21: Zeneszerző arccélek: Schumann. 22: Rádío újság. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Radulescu A. hegedül. 23: Nagy énekesek hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Zenekari hangverseny. 13.40: Hírek. 14: Országos postászenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Ifjúsági félóra. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Schumann és Chopin művek zongorán. 18.40: Előadás. 19.10: Kiss Lajos cigányzenekara. 19.50: Előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Hangverseny. 20.50: Előadás. 21.10: Az operaház szimfonikus zenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Cigányzenekar. 24: Német, olasz, angol, francia és esperantó nyelvű hírszolgálat. 24.25: Táncclemezek. 1.05: Hírek.

KEDD, JÚLIUS 16.

Bucuresti. Radio Romania és Rádío Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés, közlemények, művészeti és kulturális hírek, előadások, sport. 13.20: Predescu Victor zenekara. Közben 14: Rádío újság. 15: Közlemények. 19.50 Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Grozuta Alexandru énekel. 20.40: Rádío újság. 21: Szimfonikus indulók hanglemezeiről. 21.15: Kamara zene. 22: Rádío újság, sport. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Zongora hangverseny. 23.05: Részletek a Lujza című operából hanglemezeiről.

Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14: Hangverseny. 15.30: Hírek. 17.15: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hangverseny. 18.50: Előadás. 19.15: Rendőrzenekar. 20.15: Hírek. 20.25: Táncclemezek. 21.10: Előadás. 21.40: Magyar népdalok. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Hanglemezek. 24: Német, olasz, angol és francia nyelvű hírszolgálat. 24.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

SZERDA, JÚLIUS 17.

Bucuresti. Radio Romania és Rádío Bucuresti. 13: Időjelzés, kulturális híradó, vízállásjelentés, művészeti és kulturális hírek, előadások, sport. 13.20: Motoi Petrica zenekara. Közben 14: Rádío újság. 15: Közlemények. 19.50: Magyar nyelvű hírek. 20: Előadás. 20.15: Stavri Stefania énekel. 20.40: Rádío újság. 21: A rádío szimfonikus zenekara. 22: Rádío újság, sport. 22.20: Francia, német, olasz és angol nyelvű hírszolgálat. 22.40: Énekkari hangverseny. 23: Kamara zene. Budapest I. 7.40: Torna. 8 Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14: Hangverseny. 15.30: Hírek. 17.15: Előadás. 17.45: Időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Előadás. 18.40: Mursi Elek cigányzenekara. 19.45: Helyszíni közvetítés. 20.15: Hírek. 20.25: Zongora hangverseny a német-magyar művészcsoport keretében. 20.55: Előadás. 21.20: A rádío szalonzenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Cigányzene. 24: Német, olasz, angol és francia nyelvű hírszolgálat. 24.20: Táncclemezek. 1.05: Hírek.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:

Vasárnap, július 14-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Brațianu téren levő Götz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Traian téren levő Kigyó gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merker gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Brațianu uccában levő Diana gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, július 15-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban az Alba Iulia uccában levő Kun gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Oliver hangja zihált. Az arcán láttam, hogy mély megaláztatást érez.

— Igyekeztem megnyugtani:

— Kedves Oliver, ne epezzed magadat. Gondolj arra, hogy más fiatal asszony hozományt hoz a férjének. Te velem tulajdonképpen nem kaptál hozományt. A hozományom az a vagyon, amely számomra apám után maradt. Neked éppen úgy jogodban áll abból költeni, mint nekem. Ha szükségem van, vedd csak igénybe. Még ma értesítem Sleteman-t, hogy minden váltóért helytállók és írok Bruce ügyvédnek is, hogy felhatalmazom a Sleteman birtokában levő váltók kifizetésére, akár az én aláírásom van azokon, akár a tied.

Oliver válaszolni akart, de abban a pillanatban megszökölt az ebédre hívó gongtűs.

Felálltam.

— Menjünk ebédelni, Oliver, — mondtam.

Felállott ő is és megcsókolt. Ebben a csókban azonban nemcsak szerelem, hanem hála is volt.

39.

Pendzsab, 1839. augusztus 2
Újabb helyőrségben vagyunk. A Keletindában szolgáló katonatiszteknek az a sorsa, hogy sűrűn rendelik őket egyik helyről a másikra. Így kerültünk Pendzsabba.

Ismét hónapok teltek el, amióta utoljára írtam naplómba.

A Madraszban töltött utolsó hónapok igen boldogok voltak. Boldogságom közepette még annyi időt sem vehettem magamnak, hogy eisevegjem a tinta és a toll segítségével a fehér papírnak, mennyire örülök ismét.

Egy szép napon aztán jött az áthelyezési parancs. Az utasítás úgy szólt, hogy haladéktalanul csomagolomunk és utazniuk kell, mert a hadnagyot, akinek a helyét kellett Olivernek elfoglalnia, a hegyekben tett felderítő útja alkalmával kised csapatával együtt a benszüllötték felkoncolták.

Érthető, hogy ezek után nem igen örvendtem az új helynek, de Oliver megvizsgált, hogy a vezérkar utasítása értelmében a jövőben felderítő portyázásokra csakis háromszor olyan erős csapatall lehet menni, mint amilyen Smithes hadnagyé, a férjem előde volt. Megmagyarázta azt is, hogy a szerencsétlenségnek tulajdonképpen maga Smithes volt az oka, mert sötét éjszaka merészkedett keresztüll olyan hegyzakadékon, ahol nappal is csak a legnagyobb elővigyázatosság és a helynek előzetes kikémlelése után lehet menni.

Megvizsgált azzal, is hogy bárha Pendzsab környéke nem is a legkellemesebb, azonban megvan ennek a helyőrségnek az az előnye, hogy hat hónap

nál hosszabb ideig egyetlen tisztet sem hagynak benne, hanem mintegy pihenőre nagyobb városba viszik.

Igy azután valahogyan belenyugodtam.

Pendzsabban ugyanugy élünk, mint az első időben Madraszban. Nem járunk sehová és Oliver minden szabad idejét velem tölti.

Tegnap este tért haza első portyázó útjáról. Egy teljes héten keresztül a hegyekben bolyongott csapatával. Nagyon aggódtam érte és éjszakanként rémeket láttam.

Tízszerezen boldog voltam, amikor tegnap megjött. Most darab ideig csak a városban teljesít szolgálatot. Rajta kívül még három másik tiszt van, aki ilyen ellenőrző járásokat végez a hinduk által lakott hegyvidéken, ahol nemcsak ellenséges törzsek fenyegetik az angol katonákat, hanem ragadozó állatok és főleg mérges kigyók száza is.

Olivernek megint csak három hét múlva kell ilyen külső útra indulnia. Addig bent a városban teljesít szolgálatot. Ez pedig gyerekjáték, mint mondja.

De azért szeretném, ha a pendzsabi szolgálat már véget ért volna.

40.

Pendzsab, 1839. szeptember 4.
Reggel, amikor felébredtem, az egész szoba csupa virág volt. Oliver kora reggel kilopodott, magával vitte szolgáinkat és amikor visszatért velük, azok hatalmas kosarakat cipelték tele virággal. Oliver halkán feldisztette a sok virággal a hálószobát, aztán fölébredtet engem.

Az ébresztés csökkal történt.

— Kedves Liane, — mondta, amikor csökkjárt viszonzotam, — ma van évfordulója annak, hogy Bruce Rosalie névnapján megismerkedtünk. Oliver közölte aztán, hogy a mai napra felmentést kért a szolgálat alól. Azt akarta ezzel, hogy egész nap együtt lehessünk.

Magam is készülnem ennek a napnak a megünneplésére, mert az előző napon már intézkedtem, hogy a konyhán Oliver kedvenc ételét készítsék reggelre, ebédre és vacsorára.

Ma a jubileumon kívül öröm is ért.

Megérkezett az angliai pósta, amelyet három-négy hetenkint csak egyszer kapunk és amely folyóiratokat, könyveket és leveleket hoz. A levelek között volt Bruce ügyvéd írása Bathból. Irja, tudomásul veszi rendelkezéseinket és minden váltót, amelyet akár Sleteman, akár más pénzember megbízottja bemutat neki, bevált egyképpen az én, vagy a férjem aláírásával.

[Folytatjuk]

UJ KÖNYVEK

— **Kosztolányi-Illyés: Lenni, vagy nem lenni.** Kosztolányi hátrahagyott műveit Illyés Gyula rendezte sajtó alá és látta el bevezetővel. Ezen művek I. kötete „Erős várunk a nyelv” (A magyar szó és gondolat tisztaságáról), II. kötete pedig „Lenni, vagy nem lenni”. (A magyar irodalom klasszikusai Balassától Vajdáig). A könyv tartalmából kiemeljük: Lenni, vagy nem lenni. Balassa Bálint, Pázmány Péter, Gyöngyösi István, Apor Péter. A kuruca költészetéről, Mikos Kelemen, Gvadányi József, Bessenyei György, Virág Benedek, Kármán József, Csokonai Vitéz Mihály, Kazinczy Ferenc, Katona József, Csenki Napló. Vörösmarty Mihály, Arany János, Petőfi Sándor, Madách Imre, Jókai Mór, Tóth Kálmán, Vajda János. Kosztolányi posthumus kötetét könyvnapra jelentek, Nyugat kiadásában, szép kiállításban. Egy-egy kötet könyvnapra ára díszkötésben 228 lei, rendes bolti ára 304 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Kolozsvár. Kérje a Nyugat könyvének teljes jegyzékét.

— **Kovács Kálmán: Dárius.** Ha azt mondjuk, hogy Kovács Kálmánnak ez az érdekes, szórakoztató könyve kutyaregény, mert hiszen „egy milliárdos kutya történetét” olvashatja a magyar közönség ebben a könyvben, akkor nem hiven fejezzük ki a mű értékét. A regény passzív hőse ugyan Dárius, a pusztán született magyar puli, de valójában a modern aranyborkút, a valódi hős, amely Dárius, az aranykútja képében kel új életre, még pedig Amerikában, a mai idők új igéretföldjén, ahol semmi sem lehetetlen, még az sem, hogy egy kutya döntse el dollármilliók birtoklásának a sorsát. Egy külön milliárdos különös végrendelete indítja el az esemény és cselekménytömeg bonyodalmasság szövevényét. A regény görbületkéiben minden emberi fonákság filmzalagra kerül s a mai kor fotográfiája élesen előhívódik ebben az „aranyfürdő”-ben. Kovács Kálmán: Dárius Rózsavölgyi kiadásában magyar könyvnapra jelent meg. Könyvnapra ára 115 lei, könyvnap után 144 lei, minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Rózsavölgyi ujdonságok jegyzékét.

— **Magyar falu.** A magyar falu éppúgy osztja a falu történelmi sorsát, mint a világ akármelyik tájának faluja s ez a falusors most nemcsak divatos, de életbevágóan fontos kérdés is. Ennek a kérdésnek a gyökeréhez nyúl ez a könyv és kíméletlen igazságkereséssel vizsgálja a falu valóságát s emeli föl szavát a falu felszabadításáért. Szól általában a faluról és szigorú kritikával keresi a falu legsajátosabb értelmét és igazi lényegét, hogy megfelelően reagáljon arra a kérdésre: micsoda is tulajdonképpen a falu. Igazi gondja és problémája azonban a magyar falu. A magyar falvak különböző típusainak teljes skáláját mutatja be élményszerűen érdekes és hiteles képekben s a magyar falvak társadalmi életének jelenségét leleplezteszerűen világítja meg. Összefoglalva mutatja be ez a munka azt a képet, a mit a magyar falukutatás irodalma részletekben már megrajzolt. Erdel Ferenc: Magyar falu c. könyve az Athenaeum szociográfiai sorozatában jelent meg; 1. „Magyar város”, 2. „Parasztok”, 3. „Futóhomok”, Kiss Lajos: A szegény ember élete, Erdel Ferenc: Magyar falu, nagy alakban, szép kiállításban 180 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum ujdonságok jegyzékét.

— **Kosztolányi Dezső hátrahagyott művei.** Kosztolányi Dezső hátrahagyott művei a Nyugat kiadásában most jelentek meg. A műveket Illyés Gyula rendezte sajtó alá és látta el bevezetéssel. Ezen posthumus művek első kötete: „Erős várunk a nyelv”, (A magyar szó és gondolat tisztaságáról). A bevezetőből kiemeljük: „... Ime itt a mű, a legkülönb, amit eddig a magyar nyelvéről magyar szépirodalom alkotott. Szellemes, elmélyül, pompás felkészültséggel harcol és hódító. De elsősorban azzal ejt meg, hogy vallomás... Ugy írt magyarul, ahogy a legjobb franciák franciául, a legjobb angolok angolul. Ő fejezte be — kellő rostálással — Kazinczy tervét: tanítói hatása óriási, a legújabb írói nemzedéket ő nevelte igényességre” Kosztolányi: Erős várunk a nyelv Nyugat kiadásában, szép kiállításban és díszes kötésben könyvnapra jelent meg. Könyvnapra ára kötve 228 lei, rendes bolti ára 304 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a Nyugat ujdonságok teljes jegyzékét.

— **Somogyi József: A faj.** A most megjelent könyv tartalmából kiemeljük: I. A Fajmitosz. 1. A mítikus fajelmélet kialakulása. 2. Az északi fajmitosz. 3. A fajtisztaság mítosza. 4. A fajmitosz világnézeti következményei. 5. A turáni-magyar fajmitosz. 6. Zsidóság és fajiság. II. Az örökélet alapvonalai. 1. Az átörökítés biológiája. 2. A lelki átörökítés. 3. A környezet. 4. Jellemünk kettős rétege. 5. Az átörökítés összefoglaló méltatása. III. A fajiság problémája. 1. Az emberfajok egysége és változékonysága. 2. Az emberfajok kialakulása. 3. A faj asszimiláció. 4. Fajnevelés (eugenika). IV. Az emberfajok antropológiája. 1. Az emberiség fajtagolásának nehézségei. 2. A főbb fajok antropológiai jellemzése. 3. A magyarság faji képe. V. A fajok pszichológiája. 1. Kultúra és faj. 2. A fajpszichológiai vizsgálódások nehézségei. 3. A fajpszichológia módszerei. 4. A főbb emberfajok lelki alkata. VI. Metafizikai alapvetés. 1. Az élet elve. 2. Test és lélek. 3. A faj metafizikai alapja. 4. Történeti visszaillesztés. Somogyi József: A faj Athenaeum kiadásában 144 lei, minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Athenaeum ujdonságok jegyzékét.

— **Lestyán Sándor: Jöskönyv, Álomfejtés.** Régi magyar kalendáriumi furcsaságok. A régi magyar kalendáriumok, csizók, álmoskönyvek, habonás könyvek furcsaságai, érdekességei kelnek új életre Lestyán Sándornak ebben a művében. Az első Lőcsői Kalendáriom (1626.) és a Debretzeni Álmoskönyveske (1635.) megjelenése óta sok minden változott a világban és az életben, de a naptár fájáról ma is a régi rendben nyregnek le a levelek és az álmos örök kísérői maradnak az emberiség éjszakáinak. A mai világ ember azonban többet követel a jóslatok és álomfejtések régi, hagyományos magyarázatainál. Az író tehát kibővítette, teljessé tette művét azzal, hogy a fejezetek sorában beiktatta a most olyan népszerű Csillagjósolat (Horoszkóp), Tenyérjósolás és a Kártyavetés szórakoztató művészetét. Lestyán Sándor: Jöskönyv, álomfejtés, az Officina könyvkiadó szép kiállításában, az idei könyvnapra jelent meg és rendes bolti ára 145 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje az Officina kiadványok teljes jegyzékét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy len, legkisebb apróhirdetés tíz lei. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés húsz lei. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 lei, minden további szó kettő lei. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nogrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Witte trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkatmazas

Fényképész tanulóéleant felvesz Csatory III., Str. Vilhelm Mühle 12. 1138

Melyik jobb házból való, tisztaságot és rendet kedvelő nő vállálja egyedülálló úriember lakásának rendbentartását. Címet „Jó hely” jellegével a lap kiadóhivatala továbbít. 1153

Allást keres

Házvezetőnői állást keres perfektül főző megbízható nő. Vidékre is megy. Címeiket a kiadóba kéri. 1148

Autorizált könyvelő román, magyar, német, angol és francia levelező, délután 1—2 óráig könyvel és levelez. Megkereséseket „Pontos munka” jellegével a kiadóhivatalba kéri. 1321

Lakás

Különbejárattú bútorozott szoba fürdőszoba használattal, magánházban, esetleg teljes ellátással kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1210

2, vagy 3 szobás modern lakás aug. 1-re kerestetik. Telefon: 13—16. 1150

Olesón kiadó, alápincézett 3 szobás, új családi ház, parketta, cserépkályha, házi vízvezetékkel, nagy kerttel. II., Str. Hönig 10. Halászy. 1147

Lépcsőházból közvetlen bejárattal elegánsan bútorozott szoba kiadó. Irodának is alkalmas. I., Str. Mocionii 8. 1155

3, illetve 4 szobás lakás július 15-re kiadó. Református Egyháznál III., Str. Timotei Capariu 1. 1152

Adas-veitel

Kocsitulajdonosok figyelmébe! Kész nyirfarudak minden vastagságban olesón eladók. III., Bulev. Erollor dela Tisa 55. 1210

Bútor teljesen új, modern díofahálószoba, garantált prima kivitelben és egy használt keményfa hálószoba matraccokkal olesón eladó. II., Strada Dorobantilor 1. 1121

4 Dieselmotor: 18, 25 30, 45 H. P. Hofherr elevátor. Kalapácsos és Monarch daráló 36 kőjárat eladó. Minus & Pohr, Timisoara III. Str. General Radulescu 3. 1151

Méhesalád eladó. Erdeklődni a kiadóhivatalban. 1154

Garderobeszekrény megvételre kerestetik. Címeiket a kiadóba kérem leadni. 1320

Tőkebefektetés? csakis egy jó ház hely. Vesztéses nem érheti, értéke csak növekedik. Felvilágosítás a kiadó hivatalban „Minden időben” jelleg alatt. 1156

Különféle

Búziás-fürdő, Románia Nauheimja. A búziási fürdő gyöngye a „Pensiunea Villa Margot” Str. I. Duca 15., ahol mindent talál, amit az igazi nyugalom után vágyó szív kíván. Ultramodern szobák, tökéletes komfort, olesó árak. Kérjen Prospektust Pensiunea Villa Margot Buzia-bai Str. I. Duca 15. 1002

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Modern takaréktűzhelyek

Kiváló minőségben. Alkandó rakétor sománcsozottsá feketetűzhelyekben. **KALMAN DEZSO** speciális takaréktűzhelyüzem Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Tartós hullám a legújabb módszer szerint olajjal főzve **Waltrich** fodrász II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok 1—2—3—6 villamos megállójánál.

BAILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, verszegény és női bajokat. Szezon: május 1-től október 15-ig

Nyomatja a „HIRLAP” tipografia si editura S. I. n. c. Arad.